

VIRŠUJE: Amerikos Lietuvių Tarybos, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto ir Lietuvos Generalinių Konsulų konferencijos dalyviai 1965 m. sausio mėn. 8 d. Chicagoje. Sėdi iš kairės į dešinę: dr. P. Grigaitis -- ALT I-sis vicepirmininkas, dr. J. Žmuidzinas -- Lietuvos Generalinis Konsulas Kanadoje, L. Šimutis -- ALT pirmininkas, V. Sidzikauskas -- VLIK pirmininkas, dr. P. Daužvardis -- Lietuvos Generalinis Konsulas Chicagoje, prelatas J. Balkūnas -- Tautos Fondo Valdytojas, Stovi: T. Blinstrubas -- ALT vicepirmininkas, A. Rudis -- ALT vicepirmininkas, dr. Vl. Šimaitis -- ALT sekretorius, P. Dargis -- ALT vicepirmininkas, dr. J. Valaitis -- ALT vicepirmininkas, J. Audėnas -- VLIK generalinis sekretorius, dr. K. Drangelis -- ALT vicepirmininkas, inž. E. Bartkus -- ALT sekretorius ir J. Talalas -- ALT Finansų sekretorius.

KAIP ATSIKRATOMA DRAUGŲ

NEAIŠKI WASHINGTONO POLITIKA SUKĖLĖ SUPRANTAMĄ SUSIJAUDINIMĄ VOKIETIJOJE. KURIAM NURAMINTI PREZIDENTAS JOHNSONAS TUREJO ĮTRAUKTI VOKIETIJOS SUVIENIJIMO KLAUSIMĄ Į SAVO PRANEŠIMĄ APIE PADĖTĮ KONGRESUI. — TO NĖPAISANT PROAMERIKONISKA FRAKCIJA VOKIETIJOS VYRIAUSYBĖJE GEROKAI BŪMA ŽEJO.

Vytautas Meškauskas

Būti Jungtinių Amerikos Valstybių nuoširdžiu draugu užsieniuose yra nelengvas ir nedėkingas uždavinys. Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministras Gerhardsas Schroederis tai patyrė ant savo kailio. Kai Erhardo vyriausybė susirinko pirmam posėdžiui šiais metais, ją stūmė žinios ir gandai, ateina iš šilapų Atlanto. Ir pradėjus aptarti susidariusią būklę, Schroederis nebeįstojė didesnės kolegų paramos savo be jokių rezervų proamerikoniškai politikai. Ir tai nepaisant to fakto, kad jo pozicijai paremti nuvyko JAV ambasadorius Bonnoje, George McGhee, kuris ką tik grįžęs iš Washingtono, galėjo autoritetingai patikrinti kanclerį Erhardą:

"Amerikos politika Vokietijos atžvilgiu visai nepasikeitė".

Kaip argumentą tam teigimui, ambasadorius galėjo pacituoti vieną sakinį iš prezidento Johnsono pranešimo kongresui:

"Atlanto bendruomenėje mes ir toliau sieksime prieš 20 m. nusibrėžto tikslo: Europos, kurios stiprumas ir vieningumas bendra-

darbiaujan su Amerika nuolat auga. Didelis, nenugalėtas uždavinys yra Vokietijos sujungimas pagal jos pačios apsisprendimą".

Čia reikia pastebėti, kad pirmasis Bonnos vyriausybės užsienio politikos tikslas yra Vokietijos suvienijimas. Bet kadangi praktiškai prie jo prieiti negalima, ta problema liko daugiau iškilmingai pamaldžiu pageidavimu, negu kasdieninės politikos rūpesčiu. Vokietijoje būta pažinros, kad jos ištikimybė Amerikai kada nors apsimokės ta prasme, kad prie jos grįš ir dabar sovietų valdoma Vokietijos dalis. Tačiau iš Washingtono laikysenos (ir kai kurių įtakingų amerikiečių besąlyginio įsimylėjimo į rusus) vis daugiau ir daugiau stiprėja įspūdis, kad ta, amerikoniška, karta lošiant, prie to tikslo nė kiek nepriartėja. Užtat tie vokiečiai, kurie ant tos kortos statė savo likimą, jaučiasi galį pralošti. Jie labai norėtų gauti kokių papildomų įrodymų, kad JAV ir toliau neatsisakė savo pažirtos į Vokietijos suvienijimo klausimą. Ligi šiol jiems bu-

vo aiškinama, kad tuo tarpu reikia tyliai laukti -- JAV ir D. Britanija esančios susirūpinusios savo rinkimais ir niekuo kitu. Bet tie rinkimai jau praėjo, o prieš akis stovi šių metų rudenį įvyksią Vakarų Vokietijos rinkimai. Ir savaime aišku, kad vyriausybė prieš rinkėjus nenori pasirodyti tuščiomis rankomis.

Tokios nuotaikos nebuvo paslaptim ambasadoriui McGhee, kuris per Kalėdas atskubėjo į Washingtoną, net pas prezidentą Johnsoną asmeniškai į jo duris, ir reikalavo kaip nors sustiprinti proamerikoniškos frakcijos Vokietijos vyriausybėje pusę. Reikia atsiminti, kad paskutiniuoju laiku ten lyg ir išryškėjo bei sustiprėjo de Gaulle šalininkai. Ambasadoriaus pastangos buvo, taip sakant, apvainikuotos aukščiau minėtu Prezidento sakiniu.

Ir pats Erhardas pareiškė savo kolegoms, dėl pasitarimo su McGhee pavėlavęs į ministerių kabineto posėdį:

"Svarbu (massgeblich) yra tai, ką man ambasadorius ką tik oficialiai (amtlich) pareiškė, o ne tai, ką paskutinėmis dienomis galima buvo išskaityti iš amerikiečių laikraščių".

Tačiau iš pavienių ministerių pareiškimų atrodė, kad dauguma yra Washingtonu gerokai nusivylę. O kai ministeriai nutraukė savo posėdį pasveikinti su 89-tom metinėm senąjį Konradą Adenauerį, tas nudavė Schroederio visai nepastebįs. Schroederis šiaip taip prasiveržė prie sukaustuvininko ir paspaudė jam šaltai ranką. O Erhardas Schroederį

vėliau tėviškai pamokė, kad iš klaidų reikia mokytis ir su prancūzais švelniau elgtis. Prie visų pastangų -- "bei allem Tun und Wollen" -- reikia neužmiršti ir Paryžiaus. ("Wie wirkt das in Paris").

Tuo tarpu ambasadorius McGhee per sausio mėn. 13 d. Der Spiegel laidą kreipėsi stačiai į vokiečių visuomenę. Pasikalbėjime su tuo savaitraščiu jis pareiškė, kad JAV nepadarys jokio svarbesnio susitarimo su sovietais be vokiečių žinios ir pritarimo. O amerikiečių divizijos Vakarų Vokietijoje liksiančios tol, kol jos bus ten reikalingos.

PASITARIMAS JAUNIMO DIENOS REIKALU

Ryšium su numatomu ruošti šiais metais jaunimo sąskrydžiu, sausio 9 d. Toronto įvyko platesnio masto bendruomeninių pasitarimas. Be vietos apylinkės valdybos ir kitų jaunimo organizacijų atstovų, į pasitarimą iš Montrealio atvyko KLB krašto valdybos pirmininkas dr. J. Lukoševičius, Kultūros Fondo valdybos pirmininkas dr. H. Nagys ir p. Jonynas. Taip gi matėsi atstovų ir iš kitų artimesnių vietovių, kaip Hamiltono -- K. Baronas, Londono (Ont.) -- E. Danilūnas ir kt.

Lietuvių Bendruomenės vietos apylinkės pirmininkas E. Čuplinskas pradėjęs pasitarimą, pakvietė pirmininku dr. J. Lukoševičių ir sekretorium -- p. Zubrickaitę.

Darbotvarkėje pagrindiniu klausimuėjo Kanados lietuvių jaunimo dienų ruošimas. Pirmininkaujantis savo pradiname žodyje paminėjo, kad Lietuvių Dienos, kurios yra kas metai ruošiamos pakeičiant tik vietas, iki šiol, kaip pastebėta, nepilnai galėjo patenkinti mūsų jaunimą. KLB Krašto Taryba, posėdžiausi praėjusių metų rudenį Delhi (Ont.), kėlė mintį, kad jaunimas turėtų atskiras dienas. Pasak Krašto Valdybos nuomonę, jos turėtų šiais metais įvykti Toronto, nes čia jos turėdamos stiprų užnugarį galėtų su geriausia sekme būti pravestos.

Jaunimo dienų ruošimo minčiai visi pritarė. Joms skiriama spalio mėnesio pradžia -- padėkos savaitgalis.

K. Baronas patiekė ruošiamų jaunimo dienų rėmus. Į juos be oficialių ir organizacinių reikalų numatyti: vaidinimai, dailės paroda, lietuviškas filmas, literatūros vakaras, paskaitos, koncertas, chorų pasirodymas, tautiniai šokiai ir kt. Susirinkusie-

JUGOSLAVIJA LAUKIA SEPTYNIŲ MILIJONŲ TURISTŲ...

Vyt. Alseika, Vokietija

Kai praėjusį rudenį lankiausi Slovėnijoje, vienoje federalinės Jugoslavijos respublikų, keliomis progomis nurodžiau į Slovėnijos vakarietiškąjį pobūdį. Buvo įsitikinta, kad Jugoslavija kaip kuriais atžvilgiais nelygintina su įvairiomis rytų bloko valstybėmis ar, jei norite, sovietiniais satelitiniais kraštais. Jugoslavijos gyventojui prieinama Vakarų spauda, jis ją lengvai randa kioske, miesto knygynė, bibliotekose. Ne tik senieji Slovėnijos sostinės -- Ljubljanos gyventojai, bet ir jaunimas itin gausiai pripildo miesto bažnyčias ir čia teko įsitikinti savo akimis ir paprastos dienos pavakarėje.

Iš kitos pusės į akis krito menki atlyginimai, kylančios prekių kainos, darbininkų nepasitenkinimas ūkio padėtimi, kartais privedęs prie streikų. Streikai ir komunizmas? Tai nesuderinama. Taip, streikai neįmanomi nei Sovietijoje, nei rytų bloko kraštuose, tačiau jie vyksta Jugoslavijoje. Kad ūkinio krašto padėtis sunki, kad darbininkai turi pagrindo nusiskusti savo buitimi, apie tai nebuvo nutylėta ir praėjusių metų gruodžio m. Belgrade įvykusiame Jugoslavijos komunistų suvažiavime.

Šį kartą dar meskime žvilgsnį į vieną kitą kultūrinio gyvenimo apraišką. Jos labiausiai patraukė mano dėmesį, tad ir netenka stebėtis, kad žingsniai vis krypto į teatrų, muziejų, asmenis, kurie galėtų painformuoti apie filmus, televizijos, plokštelių rinką ir pan. Tik atsitiktinumo dėka teko kiek teirautis ir apie Slovėnijos sostinės Ljubljanos urbanistinius klausimus, miesto plėtrą ir pan.

Teko nurodyti, kad turizmas ypatingai domina Jugoslaviją. Tai nepaprastas pajamų šaltinis ir čia jau pakanka mesti žvilgsnį į kaimyninius Austrijos ar Italijos kraštus. Jugoslavija juos vejasi ir labai galimas dalykas, kad ateinančių metų vasarą į Adrijos pajūrį pajudės keli milijonai vokiečių, austrų ir amerikiečių. Kai buvo paklausta, kiek praėjusiais metais, ypač vasarą, krašte buvo atvykę turistų, atsakyta: du milijonai, tačiau tikimasi, kad per ateinančius penkerius metus jų turistų skaičius pasieks 7 milijonus per metus. Žinoma, daugiausia turistų tikimasi iš Vakarų kraštų, nes tik iš ten laukiama žmonių atsivežančių "kietą" valiutą. Ta prasme jugoslavai yra realistai ir jie lengvai įsileidžia Vakarų kapitalistinio pasaulio turistus, nereikalauja jokių dieninių mokėjimų už viešbučius ar maistą, kaip Sovietų Sąjungon ar Lenkijon vykstant.

Ji gyvai šiuos klausimus nagrinėjo ir svarstė. O studentai pasitarę patiekė savo projektą, kuris gal ne tiek sudėtingas ir lengviau įvykdomas. Daugelio buvo pageidauta, kad jaunimo dienosose programos vykdytojais būtų vien tik jaunimas. Paskaitos ir įvairios kalbos, pagal jaunimo pasisakymą, ne daug kam galėsiančios būti įdomios ir patrauklios. Joms pakaitalas galėtų būti įvairios varžybos sporte, mene ir kitur.

Visai rimtai buvo keliama mintis, ar Kanados lietuviai šiemet ne per plačiai yra užsimoję? Beveik tuo pačiu metu ruošti du didžiulius rengimus, kurių pirmasis Lietuvių Dienų vardu ruošė pradžioje įvyks St. Catherine's vietovėje prie Niagaros ir tuo pat už mėnesio šis. Tačiau optimistai tuo reikalu kilusias abejones kiek atvėsinio ir išskleidė. Jaunimo Dienoms ruošti sudarytas organizacinis komitetas, į kurį įėjo: K. Baronas, A. Bužinskaitė, E. Danilūnas, Stp. Kairys, A. Rinkūnas, D. Skrinškaitė, Stp. Stirbys, dr. J. Sungaila ir A. Šileika. pb

Toks turistai, kaip teko įsitikinti, visur laisvai lankosi, jam miegalai patarnaujama, jis laisviau fotografuoja ir t.t.

Palyginimui, meskime žvilgsnį į turistinę Lenkijos statistiką. 1964 m. gomulkinėje Lenkijoje iš viso buvo 451,000 asmenų, atvykusių iš užsienio. Dauguma turistų, tai "liaudies demokratijų" žmonės -- 358,800, o iš kapitalistinių Vakarų Lenkijoje lankėsi 92,200.

Mums įdomesnė pastaroji statistika. Kas tie užsieniečiai? 80% jų sudarė turistai iš Prancūzijos, Anglijos, JAV su Kanada, iš Fed. Vokietijos ir Danijos su Švedija. Jų tarpe nemažą nuošimtį sudarė turistai -- lenkai, nutarę apsilankyti savo tėvynėje. Pastaruoju metu vakariečiai turistai daugiau viliojami į Vengriją, tačiau kiekvienus atveju tų turistų skaičius bus žymiai mažesnis už atsilankančių Jugoslavijoje.

Šių metų vasarą, galima spėti, jų gali būti net apie du milijonus. Žinoma, jei jie keliaus po Serbijos, Slovėnijos, Kroatijos ar Montenegro (Juodkalnijos) provinciją, kalnus, jiems teks nustepti daugelyje vietų pastebimomis primityviomis sąlygomis, labai dideliu nuošimčiu beraščių gyventojų, tačiau ten pat jie įžitrės ir vietos gyvenimų nuoširdumą. Adrijos pajūris -- nepaprastai gražus ir turistai su storesnėmis piniginėmis nesijaus nusivylę pajūrio vasarvietėse, jie stebės žemėnėmis, negu Italijoje, kainomis, tačiau jei jie jau bus ten buvę 1963 ar 1964 metais, negalės nepastebėti bent 25% brangesnių kainų.

Keleivis - turistas atsiduria Slovėnijoje, kurioje kaip tik kainos žemesnės, nes... mažiau turistinių įdomybių, tad mažiau ir tų turistų iš kapitalistinio pasaulio. Ljubljanoje stebina keli dangorėžiai ligi 20 ir daugiau aukštų, atkreipia dėmesį naujųjų statybą. Urbanistikos sklyrus viršininkas aiškino: taip, naujoji statyba iš tikrųjų pakeitė miestą. Ji prasidėjo po karo ir įsisiūbavo maždaug apie 1956 metus. Jei pradžioje daugiau kreipta dėmesio į viešuosius pastatus, tai dabar miestas susirūpinęs būtų statyba. Per metus jų pastatoma apie 1,000.

(Nukelta į 2 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

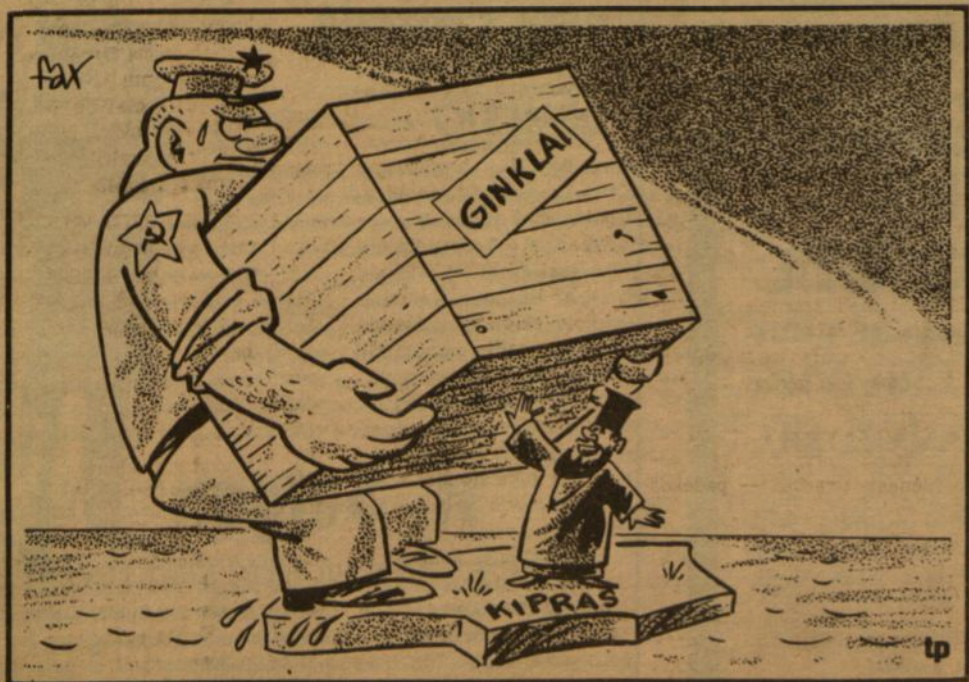
* PREZIDENTAS JOHNSONAS įteikė Kongresui siūlymą kuo skubliausiai pakeisti imigracijos įstatymą, pirmoje eilėje panaikinant atgyvenusių kvotų sistemą.

Pagal naują įstatymo projektą kvotų sistema būtų palaipsniui panaikinama 5 metų bėgyje. Naujų imigrantų įstatymo principu būtų jų specialybė ir naudingumas šio krašto ūkiui, giminytės ryšiai ir prieglaudos teisė politiniams pabėgėliams.

* LENKIJOS VYRIAUSYBĖ pareikalavo atšaukti iš pareigų JAV oro laivyno attachė plk. G.F. Carey, jr. už tai, kad jis fotografavęs lenkų karinių lėktuvų bazę.

* JAV KARIŲ, žstančių Vietnamo skaičių augant, Washingtono brestai planai, kaip praplėsti prekybą su komunistų valdomais kraštais Europoje.

* JAV ATMETĖ Brazilijos pasiūlymą remti ir palaikyti egzilinę Kubos vyriausybę. JAV politiniuose sluoksniuose manoma, kad Kubos egzilai yra netekę autoriteto ir jų vyriausybė nieko nebus laimėta Kubos problemai išspręsti.

- Palauk, drauge, aš pasakysiu kur tą dėžę padėti!

Gen. Walkeriui padaryta skriauda

K. S. KARPIUS

Gal dar nebūsėte užmiršę JAV generolo Edwin A. Walker. Atsižymėjęs kare, apdovanotas medaliais už narumą, po 30 metų ištikimos tarnybos, 1961 metų vasarą prezidento Kennedy įsakymu jis buvo atšauktas iš 24-tos Divizijos Vokietijoje, dėl to kad jis tikėjo ir atvirai pareiškė, kas yra tikras Amerikos ir visos žmonijos priešas.

Štai, kaip įvykiai tuo metu klostėsi. Privatus asmenys Europoje leido JAV kariuomenei savaitraštį "Overseas News", kuris rėmė santykiavimą su Sov. Sąj. Tame laikraštyje Augsburgio korespondentas Siegfried Naujocks ypatingai kaltino generolą Walker platinimu John Birch organizacijos spaudos, kai šiame krašte Birch vardas buvo maišomas su T. Mat, žurnalistas "American Opinion" buvo siuntinėjamas kareivių skaitykloms nemokamai pačių Bostono leidėjų, kaip ir daugelis kitų spausdinių.

JUGOSLAVIJA LAUKIA...

(Atkelta iš 1 psl.)

Tiesa, Ljubljanoje pastebėsi daug automobilių gatvėse, daugiausia itališkuosius Fiat. Vargiai įtikins pareigūnai aiškinimas, kad pačioje sostinėje vienas automobilis tenka šešioms gyventojams. Tuo tarpu, iš kitų šaltinių gautomis žiniomis, vieno geresnės rūšies Fiat kainą -- apie 3-4 milijonus dinarų (vienas dol., lygus 750 dinarų, tad mašinos kainą siektų daugiau kaip 5000 dol., kai mėnesinis darbininko atlyginimas kiek daugiau 30 dol., o tarnautojo, geresniu atveju -- 120 dol.).

Jau daugiau tildina televizijos skaičiai. Pačioje Slovėnijos respublikoje TV abonentių esama 37, 000 ir vienas aparatas tenka 43 gyventojams. Suprantama, sostinėje Ljubljanoje tinkle tirštesnis, nes čia TV aparatą turi kas ketvirtas ar penktas gyventojas.

Bevaikščiojant Titova cesta -- pagrindinė Ljubljanos gatvė, idomu pažvelgti į krautinių vitrinas. Vidutinio radijo aparato kainą -- 30,000 - 40,000. Jei ne kvalifikuotas darbininkas per mėn. uždirba 25,000 dinarų (kiek per 30 dol.), tai radijo aparatui įsigyti jau tenka išleisti vieno mėnesio ar net ir daugiau atlyginimą. Aparatai su patefono įrengimais teįmano mi tik Džilas aprašyti "naujausi klasei", atseit, aukštesiems partijos ar valdžios pareigūnams. Jų kainą -- 70,000 dinarų arba netoli trijų mėnesių darbininko mėnesinio atlyginimo. Ir vis dėlto televizijos ir radijo abonentių Slovėnijos respublikoje yra daugiau kaip kitose Jugoslavijos respublikose. Manytume, iš dalies dėl to, kad Slovėnija daugiau vakarietiška už kitas, joje pastebėsi daugiau dvasinio alkio "kas vyksta Vakaruose" kaip kitur. Juk ne kur kitur, kaip toje pačioje Ljubljanoje, 1964 metais buvo griebtasi represijų prieš maištaujančius intelektualus. Buvo uždarytas mėnesinis literatūros žurnalas "Perspektive", kilo bruzdėjimas studentijos tarpe, buvo sulmti du rašytojai, sulaikytas vieno teatro vaidinimas, nes teatro pjesėje režimas įžūrėjęs kritiką prieš valstybiniuose ūkiuose esamą tvarką.

Nesigallėjau patekęs į kiek maištaujančios respublikos sostinę.

Walker buvo kaltinamas būk įtaigojās kareivius balsuoti už jam patinkamą kandidatą prezidentu ir kitokiomis nesąmonėmis.

Gen. Walker iškėlė Naujockui bylą teisme už šmeižimą. Tos bylos eigoje Walker buvo paliuosutas iš 24-tos divizijos komandos. Jausdamas kas jam taikoma, generolas visai atsistatydino iš tarnybos, vietoje vykti į Havajus, naują paskyrimo vietą, ir atsisakė priimti jam priklausomą apie \$12,000 metinę pensiją.

Jo paliuosavimo bylą tardžiuisiai Senato komisijai gen. Walker 1961 m. lapkričio 2 d. pareiškė, kad iš tarnybos pasitraukia visai, nes jo karjera sudergta ir jo naudingumas kraštui sunaikintas. Jis pasakė, didžiausiam krašto reikale jis galės pasitarnauti kitomis priemonėmis. "Tam aš turiu atsispaaiduoti nuo mažiųjų žmonių, kurie mano krašto vardu baudžia mane už ištikimą tarnybą". Toliau jis sakė:

"Mes esame kare. Mes esame infiltruoti. Mes kare pralaimim kasdien. Ar mūsų rankos surištos? Mums reikalinga rasti išeitis iš pralaimėjimų. Jeigu tai padaryti nėra šio Kongreso galioje, tai šio krašto žmonės tikrumoje nėra Kongrese atstovaujami.

"Negalėjimas pažinti priešo, nepajėgumas su juo kovoti krašto apgynimui tik duoda priešiui paramą ir tokią pagalbą, kas mūsų Konstitucijoje vadinama išdavyste. Mano kaltintojai yra asmenys -- ne Amerika. Jie atplėšia mane nuo karinės tarnybos ir nuo kareivių. Mūsų tikslas nėra tai-

kos išlaikymas, bet laisvė. Jeigu mes būsim stiprūs ir budrūs su pasiryžimu ginti savo laisvę, taika bus su mumis. Kai Sovietų valdai supras, kad mes kariuomenę, nebūsim mums reikalo kariuoti".

Generolo pareiškimai nepatiko broliams Kennedžiams -- prezidentui ir teisingumo sekretoriui Robertui. Šis, turėdamas savo kontrolėje viso krašto maršalus, rado progą generolui "uždaryti burną". 1962 metų spalio 1 d. teisingumo departamento sekretorius Robertas Kennedy įsakė JAV maršalams generolą Walkerį, pasirodžiusį Mississippi valstijos mieste, kur vyko negrų riaušės, apkaltinti kurstytoju, suimti iš anksto paruoštu sveikatos aktu kaip prote pamišusį asmenį ir Roberto paskirtu lėktuvu nugabenti į proto ligų ligoninę Springfield, Mo., mieste. Suimtas, generolas turėjo parūpinti \$100,000 užstatą.

Robertas Kennedy gavo iš federalinių kalėjimų proto ligonių biuro daktaro specialų dokumentą, nors tas daktaras buvo 1,000 mylių atstumu nuo Walkerio ir jo nematė ir nepažinojo.

Tą Roberto žygį Associated Press spauda plačiai krašte išgarsino, padarydama generolą Walkerį netekusiu proto lygsvaros žmogum.

Išleistas iš ligoninės, palikęs \$100,000 užstatą, generolas iškėlė Associated Press, Texas valstijoje, Forth Worth teisme, bylą už apšmeižimą ir dėl to apturėjus nuostolius. Teisme paaiškėjo, kad tas proto ligų biuro dakta-

Slidininkai Vermonto kalnuose New Yorko valstijoje.

Vyt. Maželio nuotrauka

ras, vardu Charles E. Smith, tokios atsakingos vietos pareigūnas, yra padaręs vos aštuonias operacijas nuo trūkio ir kad jo tėvas, pavarde Kantor, yra atvykęs iš Rusijos žydas.

Spauda, taip išsišokus, jausdama lyg musę nurijus, apie generolo bylos laimėjimą nutylėjo. Teismas Associated Press Agentūrą rado kalta ir priteisė sumokėti Walkeriui \$800,000, tik teisėjas sumažino iki \$500,000. Generolas iškėlė dar 12 kitų bylų tai firmai ir laikraščiams, kurie tuos klaidingus gandus viešai paskleidė.

Generolas Walker, bylą laimėjęs, apie Roberto Kennedy žygį pasisuntė laiškus į New Yorko valstiją. Žinoma, nerado kas tą bylą išgarsintų, ir Robertas Kennedy buvo išrinktas senatorium. Pradžioje minėjau Siegfriedą Naujocką (Naujoką), veikusį Vokietijoje jau po karo. Dar nacių siautėjimo metu veikė tūlas Alfredas Naujocks. Ar jiedu buvo broliai, ar svetimai, ar Alfredas ir Siegfriedas buvo tas pats intrigantas? Siegfriedas vakarų Vokietijoje, veikė kaip sovietų agentas generolą Walkerį šmeiždamas.

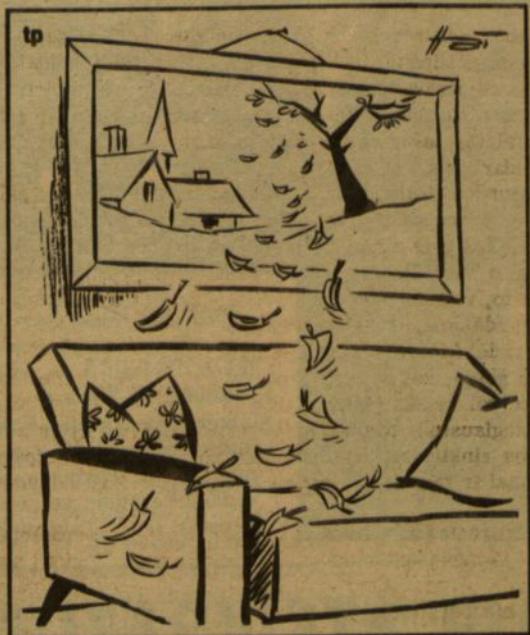
Apie Alfredą Naujocką plačiau rašo amerikietis istorikas William L. Shirer savo 1600 puslapių knygoje "The Rise and Fall of the Third Reich", 1962 m. Alfredas mokėsi Kieol universitete inžinerijos, 1939 metais reikėsi įvairių nacių rengtų konspiracijų pravedime kaimyninėse šalyse, Čekoslovakijoje, ir pagaliau prieš Lenkiją. Jis surengė neva lenkų kareivių užpuolimą į volkiečių radijo stotį prie Gleiwitzo 1939 metais rugp. 10 d. Tai buvo "priežastis" pradėti lenkų-vokiečių karo.

Alfredas, nacių įsiveržimo laikų, buvo Rusijoje. 1944 metais, pasirodė Belgijoje kaip nacių administratorius; Danijoje nužudė kelis žymesnius požemio veikloje danus.

1944 metų lapkr. 19 d., perbėgo į amerikiečių pusę, padarė kelis atidengimus nacių klastų, ir tą Gleiwitzo radijo stoties užgrobimą. Buvo laikomas kaip karo kriminalistas, bet 1946 metais jam pavykė pasprukti iš specialios stovyklos ir nuo karo kriminalistų teismo. Jis po to dingęs be žinios.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

Be žodžių...

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamy prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŲS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŲSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprępsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272
Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuostimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75	5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon ..	5th	4.98	6. LIEBFRAUMLICH Imp. German Wine ..	5th	.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98	7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35			

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

TARP KULTŪROS IR PROPAGANDOS

Mūsų politinės kovos pastangos savo veiklos pagrinde naudoja propagandinėmis priemonėmis, diplomatinei veiklai palikus labai siauras užpakalines dureles užsienių reikalų ministerijų rūmus. Ir iš mūsų veiksmų konferencijos Chicagoje (sausio 8 ir 9 d.) matosi, kad sutelktos lėšos daugiausiai ir naudojamos propaganda vadina mams darbams.

Lietuvos išlaisvinimo idėjai palaikyti, plėsti ir skieisti reikalingos propagandinės priemonės, kol jos tai idėjai naudingos ir būtinos. Tos priemonės, be abejo, yra brangios, daug lėšų reikalaujančios, o toms lėšoms sutelkti reikalingas organizuotas užnugaris. Negana to, veiksmų konferencijos išleistame komunikate, kaip jau ne kartą girdėjome, ir vėl pabrėžiama, kad "turi būti suaktyvintos lėšų kovai dėl Lietuvos laisvės telkimas".

Be abejo, kol daugiau stengsimės nuveikti, žymesnių rezultatų atsiekti, tol reikės įvairiais būdais raginti ir skatinti lėšų telkimą. Tam daugiausia ir pasitarnauja Vasario 16 minėjimai ir ta proga pravedamos rinkliavos. Tą dieną primirštami visi kiti įsipareigojimai, uždaviniai ir raginimai -- ir kas tik gali -- aukoja laisvinimo reikalams.

Kukliausias ir tyliausias balsas, kalbant apie materialinę paramą, tai iš mūsų kultūrininkų pusės. O iš esmės žiūrint į svarbią mūsų kovoje propagandinę sritį, kultūrinis tos srities momentas pasiskęsta biurokratinėje frazeologijoje, rodant ženklus, kad tvirtas ir pastovus mūsų atramos taškas, kultūrinė politika, lieka užnugaryje. Jų egzistencija priklausytų tik kelių savanorių kultūrininkų asmeninei nuosavybei.

Mūsų visuomenė, be abejo, visuomet gražiai įvertina ir nepasigali gražių žodžių kultūrinėms apraiškoms pagirti. Bet tame įvertinime ir gražioje žodžiūse pasigendama tos sąsajos, kuri lietuvių kultūrinės pastangos įjungtų į bendresnes visos visuomenės pastangas ir norą matyti ne vien kultūrinę kėlybę, bet ir kokybę. Tai yra brangus ir ištaigingas reikalavimas. Brangus, nes reikalauja pribrendusių ir pajėgių kultūrininkų, o bet, mes visi gerai žinome, kokias materialines sąlygas mes galime ir pajėgiame suteikti, kad kultūrininkai būtų ne vien tik karts nuo karto pagerbiami ir paliaupsinami, bet kad turėtų ir sąlygas savo kūryba prisidėti prie Lietuvos vardo išskėlimo, jei taip galima labai jau įprastu žablonu išsireikšti.

Mes matome gana realių ir apčiuopiamų pastangų į tam tikras vėžes įstatyti mūsų švietimo politiką. Ko mes pasigendame, tai realios ir suprantamos lietuvių išsivijos kultūrinės politikos. Reikalingi ne kultūrininkus reglamentuoją įstatai, bet politika, kurioje būtų siekiama nustatyti, kuo ir kaip mes savo kultūrinės pastangos ir reikalavimus galėtume paremti, kad toji sritis neliktų vien tik privačios iniciatyvos pastangų malonėje.

Tuo klausimu ne mes vieni esame susirūpinę. Tą klausimą gvildena ir kiti tautybių išsivijos spauda ir kultūrinės organizacijos. Nes joms aišku, kad išsivijos gyvenimas negali remtis vien propagandiniais šūkiais. Pvz. latvių rašytojas ir kritikas J. Rudzītis rašo, kad į klausimą, ko galima tikėtis iš esamos latvių kultūrinės raidos, esąs tik vienas atsakymas -- šliaužimas į išblėsusį provincializmą. Tai rezultatas nepagrįsto pasitenkinimo kultūrinį pastangų kėlybe, o ne kokybe. Gi toji kokybė neatsiras be rimtos, gerai apgalvotos kultūros politikos, kurioje savo vietą privalo turėti ir realii kultūrinį pastangų parama.

Lietuvių visuomenė, jei dar nepastebėjo, greitai pastebės, kad vien laisvinimo politika, paremta propagandinėmis priemonėmis, sunkiau bus ko nors atsiekti, jei tos politikos nelydės reali ir visuomenėje tvirtą atramą radusi išsivijos kultūrinė politika. Tai dvi provėžos, kuriomis tuo pačiu metu turime važiuoti. Arba -- iškrypsime iš kelio. (J.Č.)

GRIGAITIS CANOSSOJE

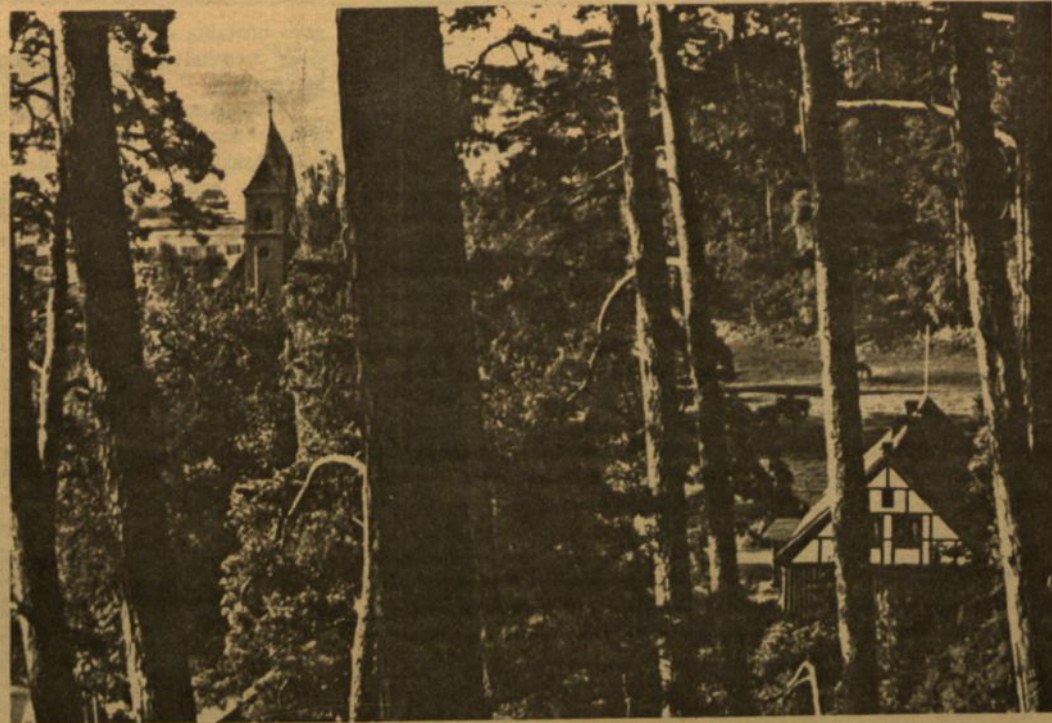
Chicagiškių Naujienų Dr. P. Grigaitis pamėgo retkarčiais mane "užkabinti". Prieš kiek laiko jis buvo labai susijaudinęs ir įpykęs dėl F.D. Rooseveltto ir Bismarcko. Praeitais savaitės antadienį jis priėjo prie mano prielaidos, kad po antrojo karo buvo progos įvesti "pax americana", "pax romana" pavyzdžiu. Girdi, "pasigenda Romos Cezaario". Esą, "V. Meškauskas mano, kad Amerikoje turėtų būti militarinė diktatūra, o ne demokratija".

Aš jau rašiau, kad su daktaru ginčytis neapsimoka. Ne dėlto, kad pats nemėgčiau pasiginčyti, bet todėl, kad diskusijos turi patarnauti tiesiai išskirti ir išryškinti. Tam reikalui diskusijų dalyviai turi laikytis šio tokio padidoro ir bent nepriskirti tokių minčių žmonėms, kurie jų netu-

rėjo ir neskelbė. Tačiau Dr. P. Grigaitis, atrodo, galvoja, kad Dirvą jis vienas skaito ir todėl be jokios rizikos gali mane pristatyti savo skaitytojams tokiu, kokių jis norėtų mane matyti. Tai jo privilegija. Už tat tą paskutinį mano pavardės palinksniavimą jau norėjau praleisti be atsikirtimo. Likimo ironija tačiau norėjo, kad lygiai po 24 valandų tas pats Grigaitis išsirengtų į Canossą.

Kad sutaupius Dr. P. Grigaitis keliuone į viešąją knygyną išsiaiškinimui, kas yra Canossa, turiu priminti, kad toje Apeninų kalnų viršūnėje buvo pilis, prie kurios 1077 m. žiemą net tris dienas basas stovėjo imperatorius Henrikas IV ir prašė popiežiaus Grigaliaus VII atleidimo. Mat, tie du kariavo dėl teisės skirti aukštesniusius dvasininkus. Tos kovos metu imperatorius stengėsi nuversti popiežių ir tai padaryti nesisekė, jis ryžosi prašyti atleidimo. Tai buvo gudrus politinis žygis, nes tuo imperatorius apsaugojo savo kartą. (Vėliau, 1081 m. jis popiežių privertė bėgti ir net pravedė kito popiežiaus -- Klemenso III išrinkimą, o Grigaliaus VII mirė pabėgime.)

Nuo to laiko ir sakoma, kad jei

Juodkrantės vaizdas nuo Ievos kalno...

KLAIPĖDA – LIETUVOS LANGAS Į JŪRĄ

JONAS MIŠKINIS

Šiomet sukanka 42 metai, kai Klaipėda buvo atvaduota ir prijungta prie Lietuvos.

1923 m. sausio mėn. 9 d. prasidėjo sukilimas Klaipėdos krašte. 1923 m. sausio mėn. 15 d. buvo paimta Klaipėda ir visas jos kraštas pateko į sukilėlių rankas. 1923 m. vasario mėn. 16 d. Ambasadorių konferencija nutarė atiduoti Klaipėdos kraštą ir uostą Lietuvai.

Klaipėdą vokiečiai valdė ilgus metus. Ekonominio požiūriu neteko jai suvaldinti didelio vaidmens. Vėlyvesniais laikais Klaipėda su uostu ir strateginiu atžvilgiu liko kažkaip nereikšmingu Vokietijos užkampiu. Nors anuomet ir buvo įsikūrę stambūs pirklių luomai, kurie kėlė Klaipėdos miesto gerbūvį, bet prekyba plėtėsi labai pamažu. Pirklių pastangos Klaipėdos uosto natūralias sąlygas panaudoti visos Vokietijos gerovei neturėjo teigiamų pasekmių. Tačiau lietuvių kalbos šalinimas iš viešojo gyvenimo ir tenyksių lietuvių teisių naikino politika buvo planingai vykdoma iki Pirmojo Pasaulinio karo.

Pašonėję egzistavę Karaliaučiaus uostas Klaipėdai darė di-

delę konkurenciją. Vokietijos valdžia, nebūdama tikra, kad kurio nors ginkluoto konflikto metu nenustotų Klaipėdos miesto, sąmoningai vengė čia investuoti didesnę kapitalą ir todėl ligi Pirmojo Pasaulinio karo Klaipėdos uostas buvo tik miško medžiagos uostu, kuriam nereikėjo didelių įrengimų. Klaipėda anuomet buvo vadinama tik didesniu "žvejų kaimu", kuriame gyveno apie 20,000 gyventojų.

Prieškariniai metai Klaipėdos uosto apyvarą kiek pagyvino miško medžiagos ir linų eksportas. Bet šios rūšies prekyba priklausė nuo Rusijos ir Anglijos. Per Klaipėdą buvo gabenami Lietuvoj supirkti linai ir Lietuvos miškų medžiaga į Angliją. Tačiau miško medžiagos vėlyvesniais metais, ryšium su miško medžiagos išteklų mažėjimu, buvo bepradeda mažėti, o linų eksportas nukreiptas per Liepojos ir Karaliaučiaus uostus.

1920 m. vasario mėn. pradžioj Klaipėdą ir jo kraštą užėmė Pr-

ancijos kariuomenė. Jos vadovybė sudarė krašto valdžią iš vietos vokiečių partijų organizacijų pasiūlytų asmenų. Sudarytoji valdžia pasivadino Krašto Direktorija. Klaipėdos krašto patriotai lietuviai reikė noro, kad Klaipėdos kraštas būtų prijungtas prie Lietuvos. Bet prancūzų aukštasis komisaras Petisne apie tai nė klausyti nenorėjo. Klaipėdoj atsirado ir Lenkijos vyriausybės paskirtas atstovas Szarota. Vietos pirkliai labai džiūgavo, kad Klaipėda nebus priskirta prie Lietuvos, o taps Freistaatu. Bet lietuviai nesiliovė ir reikalavo, kad Klaipėda būtų prijungta prie Lietuvos. Vietiniai vokiečiai norėjo Freistaato. Lenkijos gi tikslas buvo su Prancūzija užvaldyti Freistaatą ir užkirsti kelią Lietuvos priėjimui prie jūros. Lietuviai nesnaudė, Matydami pavojų, jie slaptai organizavosi, ginklavosi, Lietuvos šaulių ir karių pagalba 1923 m. sausio m. sukilo prieš okupantus ir juos iš Klaipėdos ir viso krašto išvijo.

Klaipėdai prisijungus prie Lietuvos, laisvininkystė ir jūrinė prekyba smarkiai pradėjo atkusti: įsi-

steigė naujos bendrovės, Klaipėdos uostą pradėjo lankyti visų kraštų prekiniai ir keleiviniai laivai. Didelį vaidmenį suvaldinusios nuolatinės kelevių ir prekybos laivobos linijos -- Klaipėda - Londonas, Klaipėda - Stokholmas, Tais laivais atvykdavo per metus daug turistų. Be to, kiekvienais metais žintai amerikiečių lietuvių grįždavo į Lietuvą per Klaipėdos uostą.

Taigi, Klaipėda atkuto ir įgijo gyvo ir judraus uosto vardą.

Lietuvos vyriausybė ryžosi didžiuliams uosto praplėtimo darbams. 1930-32 metais uosto plotas apie trejetą kartų praplečiamas, padaromas naujas baseinas laivams sustoti. Prie naujo baseino pastatyta apie 1100 metrų krantinų laivams sustoti ir prekėms iškrauti. Prie naujų krantinų pastatyti Lietūkio, Lietuvos banko ir Sandėlio b-vės didžiuliai sandėliai prekėms sukrauti, nutiesta naujų geležinkelio šakų ir pastatyti trys moderniškų elektrinių kranai. Po šių darbų, uostas jau prilygo Vakarų Europos didesniems uostams.

Gyventojų skaičius sparčiai augo. Vokietijai valdant Klaipėdoje buvo tik 20,000 gyventojų, o 1936-37 metais jau per 50,000.

Lietuvos vyriausybė, privatinės organizacijos ir atskiri asmenys per 16 metų Klaipėdoje investavo gan stambius kapitalus. Vien tik Maisto, Pieno Centro ir Lietūkio bendrovių buvo investuota keletas milijonų litų: pastatytas ir įrengtas moderniškas Maisto skerdyklų fabrikas, kiaušinių ir sviesto eksporto sandėliai, uosto sandėliai ir t.t.

1938 m. Klaipėdoj buvo 211 įmonių, kuriose dirbo apie 12,000 darbininkų. Į šį skaičių neįeina mažesnės įmonės.

Klaipėdos uosto ir viso krašto buvojimas pasibaigė 1939 m. kovo 23 dieną, kai Hitleris smurtu atplėšė nuo Lietuvos ir įjungė į Vokietijos Reichą. Klaipėda vėl neteko savo ekonominės gerovės. Dabar gi Klaipėda ir jos uostas merdi okupantų bolševikų vergijoje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI DIRVOS
PRENUMERATĄ!

KLAUSKIT MUS

kaip taupyti
nepaisant savų pastangų

Dabar jau yra daug patogesnių būdų taupyti nepaisant savų pastangų. Leiskite tik Cleveland Trust pačiam taupyti jūsų pinigų -- automatiškai -- perkeltiant dalį pinigų iš einamos sąskaitos į taupymo sąskaitą kiekvieną mėnesį.

Jūs nustatote -- kiek. Jūs nustatote ir dieną, kurioje norite tą pervedimą atlikti. Tada jau The Cleveland Trust Company atlieka, kas reikalinga. Presto! Tuo būdu jūs turite taupomąją sąskaitą, pastoviai augančią iki apčiuopiamos sumos. Priedų dar geras,

pastoviai prijungiamas procentas.

Tik paskaičiuokite. Dešimt dolerių į mėnesį lygu \$120 į metus plius procentai. Penkiasdešimt dolerių į mėnesį lygu \$600 į metus -- plius procentai.

Visa tai jūs galite įgyvendinti -- geriausiame būdu taupyti -- paprastai, tik paklausus, kaip Cleveland Trust įtrauks jus į Automatinio Taupymo Planą. Sekančią algą gavus, net nespėjus jūsų doleriams prabėgti pro pirštus, klauskit mus apie Automatinį Taupymą. Tą paslaugą jums suteiks visi 76 Cleveland Trust bankai.

Kai raikalingi pinigai... klausk

Cleveland Trust

Ohio didžiausias bankas

Federalinio Depozitų Draudimo Bendrovės narys

Vytautas Meškauskas

Išvaizda ir charakteris

Svarbesnieji bruožai iš dr. V. Paprocko skaitytos New Yorke paskaitos

Bevertindamas 1964 metų Encyclopedija Britannica, nustebau, kad šis anglo-saksų krašto sepa-plitęs "talmudas" fiziognomiką laiko: "pseudo-mokslu, ieškančiu asmenybės pėdsakų, tariamai iš-reikštų veido bruožuose, kūno formoje bei struktūroje". Tuo tarpu Lietuvių Enciklopedijoje šis mokslas traktuojamas rim-čiau: "Fiziognomika -- mokslas apie žmogaus kūno bei atskirų jo dalių formas, pagal kurias spren-džiama apie žmogaus dvasinės savybės, sielą ir būdą".

Visiems gerai žinomas papli-tęs posakis, jog žmogų sutinkame pagal drabužį, o palydime pagal protą, į išvaizdą įeina ne vien drabužis, bet ir jo veido bruo-žai, eiseną, laikyseną, manieros, žvilgsnis, šypsena ir k.

Žmogaus dvasinių savybių pa-žinimas iš išvaizdos kai kam ga-li atrodyti Mysterium mag-num. Tačiau pakanka truputį save panagrinėti, kad pripažin-tume, jog iš tiesų gyvenime nuo-lat atsiduriame tokioje situaci-joje, kada nepažįstamą asmenį pradžioje vertiname pagal jo iš-vaizdą.

Daugumas garsiųjų žmonių pripažįsta, jog žmogaus kūno pa-viršiuje atsispindi asmenybė, kaip lygiai atsispindi jo negala-vimai. Fiziognominė psychgnos-tika yra tolygi ligų diagnostikai, kuri sprendžia apie organinį ar-ba funkcionalinį žmogaus kūno sutrikimą. Abi šios mokslo ša-kos remiasi ne tik tam tikrais

dėsniais, daviniais, bet ir pa-tyrimu, stebėjimu, net gi intu-i-cija. Abiem atvejais pagrindan yra padėti tie principai, o kar-tais net gi tie patys simptomai. Todėl fiziognomikos mokslą kaip tokį sunku nuneigti, dar ir šian-dien ne visi sutaria, kas yra gy-dymas -- mokslas ar menas.

Viduramžių metafizikai dvasi-nio pažinimo mokslą suskaldė į kaktos reikšmės mokslą, galvos plaukų mokslą, akių skaitymo mokslą, rankų ir padų skaitymo mokslą ir t.t. Pradėta ne tik del-no linijas, bet ir kaktos raukš-les vadinti planetų vardais ir ban-dyta rasti fantastinį ryšį su as-trologija.

Nuo viduramžių suduotų smū-gių fiziognomika dar ir šandien nepajėgia atsigausti ir užimti jai deramą vietą, nežiūrint į tai, kad pačioje žmogaus prigimtyje glūdi palinkimas spręsti iš iš-vaizdos apie žmogų ir vyrauja įsitikinimas, jog tarp kūno ir charakterio egzistuoja tampo-rūs, nepaliaujami, apčiuopiami, neabejotini ryšiai.

Tik prisiminkime, kaip kiek-vienas bandome atpažinti pirma kartą sutiktą žmogų iš jo išvaiz-dos. Vieną verčiami savo pro-fesinio darbo, kiti ieškodami drau-gystės, dar kiti savo smalsumui patenkinti, iš įpratimo ir t.t. Psichologinis sugebėjimas atpa-žinti žmogų iš jo išvaizdos daž-nam nulemia profesinį pasiseki-mą įvairiose srityse. Krautuvini-ninkas, suprantantis klientus iš

pirmo žvilgsnio, vienas iš jų siūlys vienokią, kitam kitokią prekę, kai tuo tarpu jo kaimynas, sifilantis visiems tą pačią prekę, gali greit sužlugdyti savo žmonę. Tas tinka mokytojams, tarnauto-jams, politikams, gydytojams ir ypač policijos agentams nusikal-tėlių ieškant.

Trumpai tariant, išvaizda yra žmogaus vizitinė kortelė. Medi-cinos moksle randame eilę loty-niškų išsireiškimų, nusakančių ligonio išraišką sergančio viena ar kita liga. Net įgudusi eilinio žmogaus akis dažnai atpažįsta iš veido bruožų alkoholiką, isteriką, idiotą, neurasteniką.

Žmogui sergant, keičiantis jo išvaizdai, keičiasi ir charakte-ris. Dažnai giminės skundžia-si: mes jo nebeatpažįstam. Ir mūsų Čiurlionio vizijos neabe-jotina yra paseka jo kūniškos ir kartu dvasinės metamorfozės, iššauktos nepagydomos ligos. O kai kas teigia, kad Šopenhauerio filosofija išplaukė iš jo skilvio, nes nuo pat jaunystės sirgė skil-vio kataru.

Juvenalis, gyvenęs netrukus po Kristaus gimimo, savo satyroje išreiškė mintį, kuri ir iki šių dienų kartojama: Mens sana ir corpore sano (Sveika siela svei-kame kūne). Vienam ar antram su-trikus tuo pačiu nukenčia kita pu-sė: susirgęs kūnas atsiliepia į sielą, susirgusi siela atsiliepia į kūną, į kūno paviršių atsiliepia ne tikta liga, bet ir žmogaus dva-sinė būklė. Žmogus gali bandyti

savo nuotaiką nuslėpti, tačiau jo veido bruožai nenuslėps pačios asmenybės.

"Tavo veidas, mano Thane, tartum knyga, kurioje žmonės gali išskaityti ir keistus dalykus", -- sako Šekspyro Lady Macbeth. Arba: "Sek veidą žmo-gaus, su kuriuo tu šneki, įeigu nori pažinti jo tikrus sentimen-tus, nes jis gali valdyti savo žo-džius kur kas lengviau, negu sa-vo veido išraišką", -- pataria Chesterfield.

Dvasios ir kūno ryšį žmoguje ypatingai mato ir stengiasi at-vaizduoti tapytojai bei skulpto-riai. Jie nesitenkina sustingusių kūno formų perteikimu. Jie ver-žiasi į sielos gelmes ir drobiuje fiksuoja subtilius žmogaus sie-los niuansus.

Kai Pieta pirmą kartą buvo parodyta Šv. Petro bazilikoje, kritika prikišo Michelangelui, esą neįtikėtina, kad suaugusio su-naus motina, savo sielvarto gilumoje, gali atrodyti tokia jauna ir graži. Tačiau skulptorius juos nuramino žodžiais: "Fizinė tobuly-bė yra veidrodys ir emblema ty-ros, didingos sielos".

Pradedant Pitagoru, Sokratu, Platonu, Aristoteliu ir baigiant Goethe, Šopenhaueriu, Rous-seau, John Lock ir kitais pasau-linio masto mintytojais, metasi į akis jų tikėjimas į asmens išori-nio ir išvidinio Aš koreliaciją. Pasak Rousseau: "išvaizda susi-formuoja į nejučiomis ir veidas įgyja bruožus nuo dažnų tapatin-gų sielos jausmų ekspresijų. Tie įprastiniai jausmai atsispindi veide ir palieka pastovius pėdsak-us". Kasdieniškai tariant: falšy-vas žmogus turi falšyva veidą.

Aristotelis, bandydamas tem-peramentų mokslui suteikti kon-kretų apipavidalinimą, žmogaus charakterį lygino su vieno ar kito gyvulio prigimtimi. Kadangi kara-liškas, drąsus liūtas turi tankų, kietą kailį, plačią nosį, didelę bur-ną, tai ir žmogus, turįs tankius, šiurkščius plaukus, plačią nosį, didelę burną taip pat pasižymi drąsa ir kitomis karališkomis ypatybėmis. Turįs avino galvos konfigūraciją -- nekenksmingas ir geros prigimties, todėl šven-tųjų paveiksluose dažnai užtinka-mi nekaltieji avinėliai. Šis Ari-stotelio iškeltas pradas išryškinti kiekvienoje tautoje ir, įeigu panagrinėsime mūsų tautosaką, tai joje rasime apšiai tokių pa-lyginimų: bailius kaip kiškus, iš-didus kaip povas, gudrus kaip la-pę, suktas kaip vijurkas, kvailas kaip asilas ir t.t.

Verta pažymėti, kad gražus veidas nebūtinai yra išraiška gra-žios asmenybės, juo labiau, kad grožio sąvoka įvairi tais laiko-tarpiais ir įvairiose tautose yra skirtinga ir nepastovi. Dreseno gydytojas Gustav Carus tvirtina, kad išoriniai negraži kūno forma stipraus, vertingo ir garbingo vi-dujinio Aš dėka, keičiasi į šiltą išraišką, lygiai, kaip gražus ke-vas gali savyje slėpti blogą, vul-garų charaktį ir veikti atstu-miančiai. Žmogaus demoniškas pradas atsispindi veide šiurkš-čiais, žiauriais bruožais, todėl ir Šillerio Maria Stuart, vos me-tusi pirmą žvilgsnį į Elizabetą sušuko: "O Viešpatie, tuose bruo-žuose negyvena širdis".

Plačiai paplitęs ir visiems ge-rai žinomas yra nuoširdus ir klas-tingas šypsens. Pasak Hamletą: "Tulas gali be atvangos šypsotis ir būti piktadarys".

Kalbant apie žmogaus išvaizdą ir charakterį ir mes dabar ran-

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

POPIEŽIŲ, KARALIŲ IR PREZIDENTŲ pavyzdžiu sek-damos, mūsų vadovybės Kalėdų bei Naujų Metų progomis neatsilieka sveikinimais bei atsišaukimais į tautą. Mūsų šaliai toji srity bene bus visų produktingiausi: atsišaukimus skel-bia ne viena, o bent kelios viršūnės ir, be to, ne kartą, o keletą kartų per metus. Nereikia nė lažybų kirst: vasario mėnesį vėl skaitysim seriją iškilingų pareiškimų. Paskui bus Velykos, birželis ir t.t.

Šitaip esant, būtų įžūlu ieškoti atsišaukimuose žodžio, kurį, visiems uoliai pasistengus, būtų bandytina "paversti kūnu". Jau pripratome išklausyti juos, kaip rutinines apeigas ir dailiojo iškalingumo pratybas. Sustoji kartais tik ties kokių niuansu: o galgi čia ne vien retorika? O gal tas po-sakis ir ką daugiau reiškia?

* * *

Oficialių Lietuvos valstybės atstovų dar turime keletą, jų tarpe vieną ir prie Jungtinių Amerikos Valstybių vy-riausybės Washingtone. Bet čia -- stačiai Lietuvos Atstovas, lyg tartum vienas, vienintelis ir visiškas, kurs, tarp kita ko, -- panašiai, kaip kada, prieš 30 metų, Lietuvos Respublikos Prezidentas -- pareiškia: "manęs sveikinimus laiku skirtus ne man asmeniškai, bet lietuvių tautai".

Skamba, lyg būtų įvykęs -- nors viešai dar nepaskelb-tas, bet radikalus -- pasikeitimas Lietuvos atstovavimo struk-tūroje.

* * *

Vlikas savajam atsišaukime kviečia žvelgti į eilę vilties pragiedrulių, jų tarpe ir tokių, kokių ligi šiol, regis, nebuvo linkęs laikyti pragiedruliais. Ar tai tik atsitiktinis optimis-tiškų frazių antplūdis, ar jau naujas persvarstytas politinių faktų vertinimas? Pavyzdžiui, ar tikrai įsitikinta, kad pa-starasis Kremlius vairininkų pasikeitimas vėl patvirtino so-vietinio totalizmo silpnębės? (Argi tikrai patvirtino? O jei "vėl", tai kada tas buvo patvirtinta anksčiau?). Arba, iš ko sprendžiama, kad laisvės dvelkimas jau gaivališkai veržiasi iš satelitinų kraštų? Ir ar jau tikrai neabejojama, jog Ru-sijos-Kinijos konfliktas šiuo metu kaip tik didėja, o ne ban-domas užglostyti? Pagaliau, argi jau tikrai apčiuopta, kad vakarietiškos idėjos ima pastebimai veikti ("kultūrinių ry-šių" dėka?) bolševikų prieauglį ir net pačią komunistų par-tiją?

Jei taip, tai visa tai skamba, lyg būtų jau įvykęs ir iš viršaus laiminamas radikalus perversmas pažūrose į padėtį. Iš tokio perversmo turėtų kilti ir gana radikalių išvadų...

KAS BUVO? KAIP BUVO? DĖL KO BUVO?

Šiais požiūriais Aleksandras Merkelis Antano Smetonos monogra-fijoje gvildena Lietuvos laisvės apyaušrio ir nepriklausomybės laikotarpio įvykius ir jų fone vaizduoja pirmąjį ir paskutinį jos prezidentą.

● MONUMENTALUS VEIKALAS

Monografija apima 786 psl. didelio (6x9 colių) formato. Iš to skai-čiaus 32 psl. iliustracijų. Įrišta kietais viršais, su iliustruotu aplanku.

Leidėjas davė puošnią išorę. Apipavidalinimu neužsileidžia geriau-siems leidiniams.

O autorius, greta visų kitų vertingų bruožų, suteikė veikalui puikų stilių, kuris žavi sklandumu, grakštumu, lankstumu. Dažnai pasitaiko dialogų, kurie teikia tekstui gyvumo ir betarpiškumo.

● LIETUVOS MONOGRAFIJA

Biografijai tikrąja to žodžio prasme skiriamas pirmasis veikalo skyrius, o toliau dėstoma A. Smetonos visuomeninė, kultūrinė ir politinė veikla, kuriose jis kuo plačiausiai reiškėsi per ištisas keturias dešimtis metų (1904-1940). Autoriaus prasitarimu, dėl šio pobūdžio pati didžioji veikalo dalis tikėtų vadinti Lietuvos monografija.

● GAUSI DOKUMENTACIJA

Dėl vaizdo ryškumo daug dokumentų cituojama ištisai. Įvykiai aprašomi visu platumu ir komentuojami autoriui būdingu įžvalgumu ir objektyvumu. Savo teigimus autorius remia šaltiniais, iš kurių yra patei-kęs daugiau kaip tūkstantį citatų. Veikale trumpiau ar plačiau minima per 1200 kitų asmenų, vienaip ar kitaip susijusių su A. Smetonos veikla.

● LEMTINGI ĮVYKIAI

Paskutiniuose dviejuose skyriuose aprašomi Lietuvai lemtingi įvy-kiai -- Lenkijos, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos ultimatai ir okupa-cija. Šiam laiko atžvilgiu trumpam tarpui autorius skiria apie trečdalį veikalo dėl padarinių fatališkumo Lietuvos valstybei.

Patys tuos įvykius išgyvenusieji atsimename juos bendrais bruo-žais. O monografija įgalins susipažinti su daugel detalių, kurių ne visos buvo žinomos visuomenei anomis kritiškais dienomis.

— IŠKIRPKIT IR SIŪSKIT KUPONĄ ŠIANDIEN —

MR. K. POCIUS, 3908 FIR STREET, EAST CHICAGO, IND. 46313

Taip, prašom atsiųs-ti man Aleksandro Merkelio Antano Smetonos mono-grafijos egz., skaitant po \$12.50. Priedu \$..... sumos čekį perlaidą.	Mr. Mrs. Street
	City State
	Zip Code

(Visą adresą rašyti didžiosiomis)

dame būdingą išsireiškimą nese-niai išleisto A. Smetonos mono-grafijoje, 540 psl., kur rašoma: "Kaip ir daugelis mažo ūgio žmo-nių (Vaižgantas, prof. A. Volde-maras, St. Šilingas, prof. Krėvė, Mickevičius etc.), St. Raštikis bu-vo dinamiškas, ūmus, ambicing-gas, kupinas įvairiausių sumany-mų, be atodairos siekias tikslų, nepaisydamas galimų pasėkų".

Sakoma, jog kūnas yra sielos rūbas, parodąs kiekvieną žmo-gaus dvasinį vidujinį konfliktą ar pergyvenimą, pav.: šauksmas pa-sibaurėjus, pulso sulėtėjimas iš-gąsčio metu, paraudimas susigė-dinus, verksmas nuliūdime, juo-kas linksmume, tiesi laikysena išdidume palieka kūno paviršiuje neišdildomus pėdsakus.

Japonijoje yra senas paprotys: išleisdama nuotaką iš namų, mo-tina jai dovanoja veidrodėlį saky-dama: "paimek šį veidrodėlį ir kartkartėmis pažvelk į savo vei-dą, nes kiekvienas padarytas tavo širdyje randas bus atžymėtas ta-vo veido bruožuose".

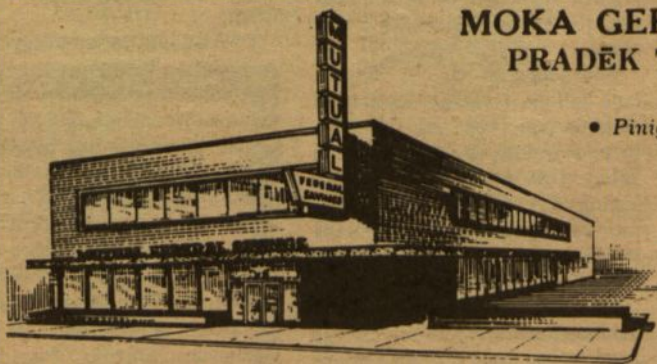
E.Č.

Be žodžių...

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividen-das 4½% išmoka-mas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Rašytojas Vincas Ramonas

prabėgusiam laike

ST. SANTVARAS

Neprisimenu, kad Vincą Ramoną būčiau sutikęs Amerikoje, Nubėgo būrys metų, kaip pasisveikindami mudu vienas antram spaudėm ranką. Berods, paskutinį kartą mes buvome susitikę 1948 m. Fellbach'e prie Stuttgart'o, arti leidyklos Patria, kur tada telkėsi mūsų grožinės literatūros veikalių leidyba.

Vincas Ramonas tada buvo vienišas, begyvenąs atsiskyrėlio gyvenimą. Negiedri buvo jo nuotaila, nelinksmas širdis, nes jo romanas Kryžiai anuomet pateko į kontroversinių pasisakymų ugnį: vieni jį, kaip meno kūrinį, aukštai vertino ir net premiją autoriui už jį davė, o kiti, lyg pasijutę asmeniškai įžeisti, jam tulžies sklidiną asotį pripylė. Atsimenu, šokau ir aš į tą ugnį, savo pečiu paremdamas Kryžių kūrėją. Nūdien, po nubėgusio laiko, ginčų dėl to veikalo gal jau nebekelsim -- tai yra vienas pačių iškiliausių mūsų dailiosios prozos kūrinių.

Paskendęs žvilgsny, klajojančiam netolimoj praeity, pajutau, kad reikia grįžti į Bostoną ir savęs paklausti: o ką tu dabar žinai apie Vincą Ramoną? Žinau, kad jis gyvena Chicagoj, kad vis tebėra vienišas, bet šen ir ten pasirodo, neatsisako pareigų, kurios daug laiko suėda, bet mažą paguodos tesuteikia (pvz., dalyvavimas Juri komisijose, ir grožinės literatūros premijų skyrimai). Tačiau aš nežinau, kuo jis Amerikoje verčiasi, kuo sau kasdieninę duoną užsidirba. Berods, tikras dailys, kad, kaip mūsų daugumas, kurie turime tas "praktiškas" profesijas, ir Vincas Ramonas savo brangiausią turtą -- laiką -- atiduoda vienokių ar kitokių gaminių žmonei. Atseit, prakaite pažinsi kasdien valgomą duoną! Ką bekalbėtumėm, kuo save beguostumėm, viena yra tikrai aišku: nė vienas mūsų rašytojas egzilio sąlygose negalės tiek sukurti, kiek jis būtų galėjęs padaryti savo laisvam ir nepriklausomam krašte. Man neteko girdėti, neteko niekur spaudoj užtikti, kad Vincas Ramonas artimu laiku rengtųsi viešumon išleisti naują literatūrinį darbą. Tiesa, savęs ir savo raštų garsinimu jis niekad nesirūpino. Visi jo veikalai šiuo požiūriu visada būdavo staigmenos. Nuostigiai tikiu, kad tokios staigmenos mes dar sulauksim...

Rašytojas Vincas Ramonas yra nepr. Lietuvos vaikas, savo kilme kapsas. Jis gimė 1905 m., sausio 14 d., Trakiškių km., Kvietišio vlt., Marijampolės aps. 1924 m. baigęs Rygiškių Jono gimnaziją Marijampolėje, 1924-28 m. Lietuvos Universiteto teologijos filosofijos fakultete studijavo lietuvių bei vokiečių literatūras ir pedagogiką. Dar tebebučiamas studentas, V. Ramonas 1926 m. pradėjo dirbti mokytojo darbą Marijampolės aukštesniosiose mokyklose, dėstydamas liet. kalbą. Ir baigęs aukštuosius mokslus, jis liko mokytojauti Marijampolėje. Ten išgyveno ir pirmąją rusų bolševikų okupaciją. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1948-50 m. gyveno Australijoje ir dirbo prie miškų matavimo darbų. 1950 m. atvyko Amerikon ir apsigyveno didžiojo šio krašto lietuvių saloj -- Chicagoj. Pluoštas datų, berods, padės skaitytojui pamatyti Vincą Ramoną prabėgusiam ir nūdieniam laike...

Nepr. Lietuvoj Vinco Ramono pavardė pasirodė 1924 m., atseit, tik jam baigus gimnaziją. Tada jis parašė ir paskelbė pluoštą novelių dienrašty Lietuvoj, to laikraščio priede iliustruotoj Lietuvoj ir žurnale Židinys. Jauanas autorius iš karto ne tik atkreipė į save dėmesį, bet ir pripažinimo susilaukė, nes jo darbai spindėjo akyvaizdžia talento jėga.

Dailininkas Rauba -- pirmoji Vinco Ramono novelių knyga -- išleista 1934 m. Antrąją tų novelių laidą, autoriaus peržiūrėtą, 1963 m. išleido Viltis, Clevelande, Ohio. Rinkiny telpa septynios novelės.

Vincas Ramonas savo novelėm gerokai praplėtė mūsų grožinės literatūros to žanro tematiką. Čia randami ne tik tradiciniai kaimo gyvenimo paveikslai (Linų žiedai, 30 metų), bet spalvingai tapoma amerikiečio Viktoro Žydrio --

Atsiskyrėlio -- būtis, pasineriama į sergančio ir senstančio Kapitono Borutos gyvenimą, kuris "dar nieko nežinojo apie moterį, o jau nusidėjo su ja", įsijaučiama į kūrėjo ir kūrybos problemas (Dailininkas Rauba) ir sutelktu žvilgsniu žvelgiama į so-

1942 m. jis parašė ir 1943 m. Ateities dienrašty išspausdino plačiai skambėjusį romaną Dulkės raudoname saulėleidy. To veikalo perredaguota laida atskira knyga buvo išleista 1951 m. Chicagoje. Romanas veiksma vyksta viename Lietuvos apskritys

Rašytojas Vincas Ramonas

cialinius klausimus, iš kurių nuo seno kyla lygybės ir nelygybės problema (Streikas). Antra laida Vilties išleistos Vinco Ramono novelės rodo, kad ir po trisdešimties metų savo meninio svorio jos dar neprarado.

Vincas Ramonas, kaip Jonas Aistis, mūsų grožinės literatūros baruose pasirodė, kaip save suradęs rašytojas. Tai sakydamas, turiu galvoj rašytojo stilių, jo kūrybinį polėkį, jo pasisakymo būdą. Tuo požiūriu Vincas Ramonas buvo meistras jau savo novelinėj kūryboj, tiksliau -- novelių rinkiny, kuris vadinasi Dailininkas Rauba. Kokia dramine įtampa ir psichologinėm plokštybėm jis reiškiasi, pvz., Linų Žieduose, parodys ši trumpa novelės ištrauka:

"Andrius vis dar tylėjo ir sutraukęs antakius žvilgčiojo į berną ir į karolius jos rankoj. Anelė sumišo, kažkaip paniekimamai šyptelėjo ir staiga pradėjo garsiai juoktis:

-- Įsivaizduok sau... tas vyrukas neduoda man ramybės, -- teisinosi ji. -- Jam atrodo, kad jis man lygiai taip gali meilintis, kaip ir tarnaitė. Tai jau per daug. Argi nematai, ką jis man dovanoj šiandien parnešė? -- Ir vis, taip garsiai juokdamosi, ji parodė raudonus karolius.

Andrius vis stovi rūstus ir tyli.

O bernas dingo. Bernas buvo sumuštas, sumintas į žemę.

Staiga jis greitai žengė nuo svirno per kiemą, praeidamas pro juodu stabtelėjo ir visas buvo išbalęs. Pilnu neapykantos balsu jis suriko Andriui į veidą: -- Na, taip, tai dovana už pereitą naktį, praleistą klėtėlėj margojoj.

Ir nuėjo greitais žingsniais pro vartus į kelią.

-- Einam... einam... sugriebė ji Andrių už rankos. -- Einam į seklyčią, pasakysiu...

Ji visa drebėjo".

Vincas Ramonas savo prozoj nuolat vartoja dialogą, kuris yra išdailintas, taiklus kurlamoj situacijoj, kupinas sąmojų ir itin gerai charakterizuoją veikėjus. Gamta jis myli, bet jai savo veikaluose skiria žymiai mažiau vietos, ją vaizduodamas impresionistinėm varsom ir nuotaikom.

Antrasis pasaulio karas ir bolševikų okupacija Lietuvoj atnešė naujų užsimojimų ir naujų temų mūsų grožinėj literatūroj. Vincas Ramonas buvo pirmasis lietuvis rašytojas, kuris pažvelgė į savo tautiečius bolševikų okupacijoj,

kaip Dulkėse, taip ir šiame kūriny talentingai pavaizdavo psichologinį, moralinį ir socialinį sukrėtimą, kurį 1940-41 m. Lietuvoj sukėlė pirmoji rusų bolševikų okupacija.

Vincas Ramono Kryžius Vokietijoj leidykla Patria išleido dviem laidom -- 1947 ir 1948 m. Ten jie buvo apdovanoti BALFo literatūros premija. Em. Skujeniekas Kryžius išvertė į latvių kalbą, M. Stark į anglų kalbą, o A. Ružanovas dalimis vertė į gudų kalbą. Angliškuoju leidiniu 1954 m. pasirūpino Liet. Dienų leidyšas Ant. Skirius.

Kryžių kalbos grožiui bei vaizdingumui, o taip pat rašytojo stiliui pavaizduoti čia duodama nors pora veikalo pastraipėlių:

"Lyja. Smulkus tas lietus, bet kieme balos. Vištos vaikščioja pasišiaušę, nuleidę uodegas. Tik antys linksmai šnekučiuojasi ir pliuskia po balą. Medžiai juodi, dangus murzinas. Šlapias vėjas cypia kluono plyšiuos.

Švilpia vėjas, nuo stogų varva, o šuva tupi patvorėj ir dreba.

Rato išrėžta vėžė sruvena vanduo. Ir arklio pėdos pilnos vandens. Po bulvieną vaikščioja vieniša varna".

1960 m. išleista Vinco Ramono apysakų knyga Miglotas rytas. Tas jo darbas 1961 m. Montrealy buvo apdovanotas V. Krėvės vardo literatūros premija. Kritikų teigimu geriausia apysaka toj knygoj yra Šalti vandenys, kurioj retu kūrybinu polėkiu bei pajėgumu pavizduotos dvi moterys -- jauna ir graži ūkininko tarnaitė Uršulė, įsimylėjusi šeimnininko sūnų puskarininkį Antaną, ir senmergė davatka Darata, globojanti meilės reikaluose neprityrusią Uršulę. Vinco Ramono knyga Miglotas rytas, kaip ir Dailininko Raubos clevelandiškė laida, be-

Kai vienas groja, kitas pasiruošęs šokti... Bostono jūrų skautai Petras Duoba ir Arnoldas Bajerčius sueigos metu.

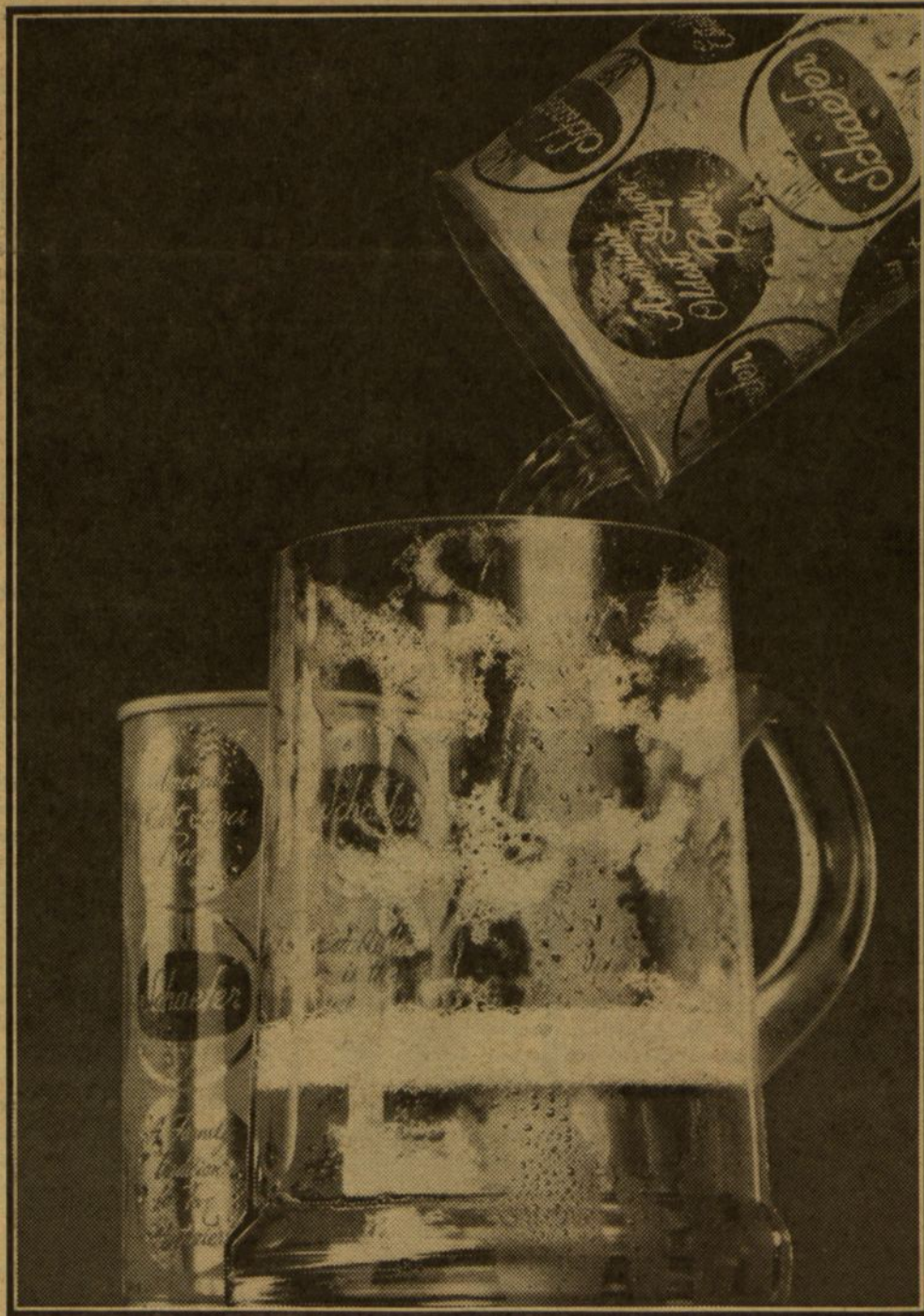
B. Kerbelienės nuotrauka

rods, dar yra gaunamos lietuviškų knygų parduotuvėse.

Lietuvių Enciklopedijos XXIV tome (psl. 477) J. Gr. Vinco Ramono beletristinė kūryba taip apibūdina: "Ramonas laiko savo uždavinį vaizduoti žmones, kuriems pagrindinius bruožus ima iš tikro gyvenimo žmonių, kuo nors giliai įstrigusią rašytojo atmintin. Susitelkdamas ties jų mintimis ir jų įvairiomis afektinėmis būsenomis, R. jas atskleidžia netiesiog -- veiksmiais, gestais, pozomis, dialogų simboliniais posakiais, užuominomis. Didelis sugebėjimas išrasti simbolius jam padeda išvengti natu-

ralizmo, vaizduojant emocijas, susietas su stipriais seksualiniais polinkiais. Didelis smulkmenų pastabumas, sklandžios, vaizdingos, lakoniškos pasakojimo bei vaizdavimo frazės, veikėjams charakteringos dialogų replikos su užuominomis bei tytomis, turtinga kapsiška kalba liudija, kad Ramonas yra didelis liet. dailiosios prozos meistras."

Nuo savęs jungdamas dar tai, kad jis yra literatūrinio impresionizmo atstovas mūsų literatūroj, šį raštą noriu baigti nuostigiai linkėjimu: tegu Vincas Ramonas savo kūryba būna gyvas ne tik prabėgusiam, bet ir ateinančiam laikui...

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus -- bet kuris šaltas alus -- ragaujamas su pasigėrėjimu. Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kažko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivadėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas. Malonumas geriant Schaefer niekad nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškuli nuraminus, Schaefer vistiek lieka šviesus ir stiprus.

Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šaltą stiklą po stiklo ragaujant.

Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus malonumą, jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisit apsipirkti, pasiimkite šešių bonkų dėžutę ar dvi.

Išitinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alumi, kurį privalo turėti, jei turi daugiau, nei vieną.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

Nuomonė dėl pamaldų reformos

ANTANAS NAKAS

Vatikano Antrasis Susirinkimas nustatė naujas liturgines apeigas. Naujos apeigų reformos išdėstytos konstitucijoje, turinčioje 130 paragrafų. Šiai konstitucijai vykdyti yra sudaryta 40 asmenų komisija, kuri galutinai paruoš liturginių apeigų reformas. Nors Bažnyčios Susirinkimas šias reformas vadina "Konstitucija", tačiau reikia manyti, kad tai yra tik laikinos taisyklės, nes jose nėra jokio pastovumo ir reformos dar neužbaigtos. Dabar vyksta Bažnyčios eksperimentas su tikinčiais.

Atidžiai stebima, kaip tikintieji reaguoja į naujas reformas ir kaip jie jas pasisavina. Ypač naujomis reformomis yra susirūpinę tėvai Jėzuitai, kurie mėgsta naujoviskumus. Dalyvavimas bendrojoje maldoje, taip kaip buvo prieš du tūkstančius metų, esąs prasmingas ir išganingas. Viso šito pagerinimui i liturgines apeigas įvedama tautinė kalba. Nebekalbama nieko apie nepaprasto grožio bažnytinę muziką, apie vieną iš didžiausių ir subtyliausių jos pasireiškimų -- gregorijonišką giedojimą, apie didingas bažnytines apeigas, kurios suteikdavo pamaldoms orumą, ką kartais ir teatrališką, bet kartu skatinantį arčiau pažinti Dievo buvimą.

Mums, mėgstantiems modernias gyvenimo apraiškas, ypač literatūrą, muziką ir tapybinių meną, kažkaip nejuokau priešintis Bažnyčios sumoderninimui. Bet visa bėda, kad naujosiose reformose nerandame jokio modernizmo ir didesnės prasmės. Atvirkščiai, šis modernizmas mus verčia grįžti du tūkstančius metų atgal į primityvizmą.

Nesu didelis katalikas. Garbūnu Sutvėrėją pagal apą ir sugėbėjimus. Matau Jį visur: ir vakaro tyloje, koncerte ar meno parodoje, klausydamas medžiųošimo arba žitūrdamas į dangaus mėlynę, o sekmadieniais melidžiuosį bažnyčioje. Tokių katalikų kaip aš yra milijonai. Ir jie visi sekmadieniais eina į Bažnyčią pasimelsti, susikaupti. Naujosiose mišių apeigose netenka ir kalbėti apie susikaupimą. Neduodama tam nei laiko nei sąlygų. Pagal duodamus nurodymus reikia stoti, klauptis sėsti ir iš lapelio, pavadinto "Dievo Žodžio Liturgija", garsiai skaityti skurdžias ištraukas iš mišiolio. Šis liturgijos lapelis apgalvotai menkai atrodo. Jis neprilygsta ir šešėliui geros maldaknygės, pavyzdžiui, kad ir kunigo Ylos puikiai naujai maldaknygei. Dabar tvirtinama: melskitės iš maldaknygių namie, mišių metu jos nereikalingos. Ir kam kunigas Yla padėjo tiek gražių pastangų ir širdies, išleisdamas savo maldaknygę?

Daugumas mūsų laukia sekmadienio, kaip poilsio ir prasminęs gražios dienos, kurią dar paįvalina sekmadieninės iškilmingos Mišios. Kur dabar iškilmingumas naujosiose liturginėse apeigose?

Niūri tyla, pertraukiama pilkos minios beprasmingu murmėjimu ir užpakalyje stovinčio kaimyno užkimusio balso vibracija. Būtų gal kiek geriau, jei maldos žodžius tartų visi kartu. Gal tai prilygtų savotiškam minios chorui, bet dabar, ypač didesnėse bažnyčiose, susidaro tikras garsų chaosas, o ne malda. Vienas pradeda, kitas baigia. Bet apsidairykite: didesnė pusė mišių dalyvių ir liturginį lapelį ignoroja. Veidų išraiška abejinga ir toli nuo maldos.

Visa tai nekelia pamaldumo. Daug mano pažįstamų i tokias pamaldas labai nenoriai eina. Tokios reformos mažai ką džiugina ir liturginės sampratos mūsų akiratyje nepaplės. Tikinčiųjų įsijungimui i pilną, sąmoningą ir aktyvų liturginę pamaldosė dalyvavimą turėtų būti suraštas kitas būdas. Turėčiau čia pasitilyti, bet gi manęs su tokiom eretiškom mintim niekas i Bažnyčios Tėvų susirinkimą nekviēs...

Dar klausimas, ar tikslinga liturgiją kalbėti lietuvių kalba? Lietinėj, rožančių ir kitas maldas man ir be jokių reformų bažnyčioje balsiai lietuviškai kalbėdavom. Sakoma, kad lotynų kalbos daug kas nesupranta. Jei kunigai iki šiam laikui būtų padėję daugiau pastangų per pamoksus paaiškinti lotynų liturginį tekstą, tai ir mūsų beraštės kaimo bobelės seniai būtų išmokusios ir supratūsios, ką reiškia lotyniški žodžiai.

Tačiau reikia pripažinti, kad pamaldose, kuriose dalyvauja tarpusavyje susigyvenę žmonys, sambūris tai labai tinka. Pavyzdžiui Korpi "Neo-Lithuania" ar skautų vasaros stovyklų metu po šakotu ažuolu ir atviru dangum. Žodžiu -- žaliojoje lankelėje ir už geležinės uždangos -- tylos Bažnyčioje.

Viena gražiausių muzikos šakų, tai yra religinė muzika, susijusi su gregorijoniško giedojimo pilnu iškilmingumu, melodijos lankstumu ir turtingumu, persunktu giliiu misticismu, taip artimu religiniam sampratai.

Šimtmečių bėgyje genialūs kompozitoriai sukūrė neįkainojamų muzikos vertybių, keliančių dvasią arčiau prie Dievo. Kam bus dabar reikalingos katedros su spindinčiais kaip brangakmenys vitražais, Bacho vargonais su Palestinos, Bacho, Mozarto, Beethoveno, Brahmsio, Bruknerio, Mahlerio ir daug kitų kompozitorių religinės muzikos šedevrais? Argi Sikstinos kapelos biblioteka tiek praturtėjo, kad greitai laiku šiuos kūrinius padengs storas dulkių sluoksnis? Ar gi dings angeliškas berniukų ir tėvų Kapucinų gregorijoniškas giedojimas, primenantis dangaus mėlynėje skrajojančius angelus? Pagal naują liturgiją, atrodo, jiems vietos daugiau nebebus. Užmirškime apie oratorijas, Ba-

cho vargonus, apie simfoninio orkestro garsus, palydinčius Mišių dalis, Tyla, Niūri, nejuok tyla ir susirinkusios minios murmėjimas.

Manau, kad šiandien šv. Cecilija -- muzikų patronė, grojanti didingais vargonais himnus Visagallo akivaizdoje, su priekais to šypsniu žituri Bažnyčios Tėvų susirinkimą, o ypač jos žvilgsnis nukreiptas i 40 asmenų komisiją, tvarkančią religines apeigas.

Labai gaila, kad mes iki šiam laikui religinės muzikos grožio neišgyvenome ir jos kaip reikiant nepažįstame. Beveik visa jos didybė praėjo mums pro šalį. Mes mažai turėjome katedrų su gerais vargonais, choralis ir muzikais. Labai retas klebonų suprato ir vertino religinę muziką.

Tikinčiųjų reakcija dėl naujos liturgikos labai įvairi: vieniems patinka, kitiems ne, o tretieji neapsisprendė, dar nepagalvojo ir indiferentiški. Jų tarpe yra ne mažas asmenų be gilesnės savikritikos, kuriems viskas puiku. Yra bailių ir pataikūnų, kurie bijo prasitarti, nes viskas, kas ateina iš Romos, yra nekritikuotinas dalykas. Tai netaikau kunigams ir vienuoliams, kuriems tai komos visiškai kitos paklusnumo normos ir jie prie geriausių norų kitaip negali elgtis. Man asmeniškai labai daug iško teko patirti, kad naujos pamaldos nepatinka ir jie nenoriai jas lanko.

Šių naujovių propaguotojų tarpe girdimas motyvas -- jaunimui naujos pamaldos patinka, net kalbama apie susižavėjimą. Jauni-

Grupė Bostono lietuvių jūrų skautų su savo nenulistamu vadovu Mykolu Manomaičiu.

B. Kerbelienės nuotrauka

mui kiekvienas naujoviškumas patinka. Jei mes, vyresnieji, nesame išgyvenę liturginių apeigų ir religinės muzikos grožio, tai ką kalbėti apie jaunimą.

Išvada: iš ankstyvesnių pamaldų iškilmingumo ir subtilumo liko tik griaučiai.

Prašau visų atleisti už paskelbtas erezijas, tačiau tai padariau tik vienu motyvu: "Te Deum Laudamus".

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

SVARBU MOKINIŲ TĖVAMS

LB Detroito Lit. Šeštad. mokykla 1964-65 mokslo metų pirmąjį pusmetį užbaigia sausio 30 d. Tėvai prašomi dalyvauti tą šeštadienį per paskutinę pamoką savo vaikų klasėse, nes tada bus įteikti mokiniam jų pusmetiniai pažymėjimai ir galėsiti su skyriaus mokytojais pasikalbėti švietimo reikalais. Paskutinę pamoką prasideda 12 val. 30 min. ir baigiasi 1 val. 10 min. p. p. Kiekvienais metais tėvai buvo prašomi ta pačia proga palaikyti glaudesnį kontaktą su mokytojais, tačiau rezultatai nebuvo geri. Šiais metais kviečiu visus tėvus parodyti daugiau aktyvumo, nes po pirmo pusmečio dar ne vėlu pasitaisyti mokiniui mokslo dalykuose, jeigu tėvai laiku atkreips į tai dėmesį. Taigi, kad išvengus nesusipratimų užbaigiant mokslo metus, jau dabar laikas žinoti apie savo vaiko pažangumo lygį mokykloje.

Visi tėvai, kurie dar nesate užsimokėję už antrą pusmetį, jau laikas savo pareigą atlikti. Kiekvieną šeštadienį darbo metu šv. Antano mokykloje Tėvų komiteto išd. Jonas Leonavičius tą mokeskį priims. Negalintieji prašomi paduoti prašymus Tėvų Komitetui.

KALĖDINĖ GEROJO DARBELIO SUEIGA

D. L. K. Mindaugo d-vė, vadovaujama Algirdo Vaitiekaičio suruošė sausio 3 d., 4 val. p. p. Lietuvių Namuose smagų pobūvį skautams, jų tėvams ir svečiams. Tai buvo septintoji ir jau tapusi tradicine Kalėdų sueiga su šventei pritaikyta programa ir pramogom. Jaunimas gana nuoširdžiai atliko meninę programą, pavyzdinčiai pravedė sueigą, laužą, o bendros vaišės buvo šeimyniškas tėvų ir jų vaikų bei svečių priėmimas.

Kalėdinis vaizdelis "Pakeleivingieji", parašytas se-

sės Nijolės, buvo vykęs ir tiko momento dvasiai. Režisūra Balio Steponio, giesmės paruoštos Algirdo Vaitiekaičio, gi giesmes pianiną palydėjo Vida Bludžiūtė. Marijos rolė Rūta Kurnelytė atliko pavyzdinčiai ir su gryna lietuviška tarseina, o šv. Juozapo rolėje Kestutis Barčas irgi tiko. Kiti veikėjai irgi buvo idėję darbo, tik reikėjo daugiau laiko pasiruošimui. Kalėdines giesmes padėjo giedoti tėveliai ir svečiai.

Sueigoje daug kas buvo apdovanotas specialybių pažymėjimais, iš kurių išskirtinas buvo vyr. skilt. Arūnas Vaitiekaitis, gavęs "skauto erelio" ordiną. Specialybių instruktorius Balys Steponis vaizdžiai apibūdino specialybių reikšmę skautiškame gyvenime.

Bendras vaišės suorganizavo draugovės skautų maitytės, kurių metu kalbėjo Bendruomenės pirm. V. V. V. Po vaišių buvo nuotaikingas laužas, o pėto šokiai ir žaidimai. Šokiams grojo iš pačių skautų sudarytas orkestrėlis, kuriam vadovavo ir pianinu grojo Algirdas Vaitiekaitis.

Linkime, kad gerojo darbėlio sueiga ir toliau suburtų skautišką jaunimą išgyventi lietuvišką nuotaiką per Kalėdų šventes. Skautiškam jaunimui ir jiems vadovaujantiems noriu tik priminti ir užtikrinti, kad jų šūs brangus laisvalaikis, įprasminas palaikyti gyveninį lietuviškumą, yra neįkainuojamas turtas ir auksa už mūsų visų tautinį klestėjimą ir gerbūvį.

SOLIDARUMO MOKESTIS

JAU LAIKAS atsakyti i Bendruomenės išsiuntintus laiškus solidarumo mokesčio reikalais. Visi prašomi tą pareigą atlikti iki sausio 15 d. Solidarumo mokeskį prašome siųsti Bendruomenės išd. Alfonsui Kaspučiui, 1534 Junction, Detroit 9, Mich.

PRIEŠMOKYKLINIS AUKLĖJIMAS

LB Apylinkės Valdybos

pakviesta D. Petritytė iš Chicagos skaitys paskaitą "Priešmokyklinio auklėjimo reikšmė lietuviybės išlaikyme ir asmenybės formavimosi", sausio 23 d., 7 val. vak. Lietuvių Namuose. Taip pat bus rodoma ir filma, surišta su priešmokyklinio amžiaus vaikų gyvenimu jų siekimais ir kūryba. D. Petritytė yra patyrusi ir nuoširdi pedagogė mažųjų auklėjime.

PARAMA KUN. JUOZUI KLUONIUI

Jau daug kas gaisro nelaimėje nukentėjusiam kun. J. Kluoniui ištisė pagalbos ranką per LB Valdybos pirmininką Vladą Paužą "Neringoje". Visi detroitiečiai prašomi ir toliau parodyti duosumą ir užjautimą reikale, nes kun. Juozas Kluonius irgi mums daug padėjo, kai buvome to reikalingi. Prašome aukas įteikti Bendruomenės pirm. V. Paužai "Neringoje".

VASARIO 16-TOJI IR MOKINIAI

LB Detroito Lit. Šeštad. mokykla jau ruošiasi iškilmingam minėjimui, kuris įvyks vasario 13 d., šeštadienį per paskutinę pamoką Lietuvių Namuose. Pasirodys kiekvienas skyrius atskirai, tautiniai šokiai ir mokyklos choras. Minėjime visi kviečiami dalyvauti. Minėjimui vadovaus ir jį praves patys mokiniai. Norima, kad mokyklinis jaunimas netik rodytų daugiau iniciatyvos, bet ir pats pratintų kaip reikia minėjimus pravesti. St. Sližys

BALFO METINIS SUSIRINKIMAS

Balto 76 skyriaus narių metinis visuotinis susirinkimas įvyks sausio 24 dieną 12 val. Lietuvių Namuose. Balso sk. valdyba kviečia visus Balso narius ir rėmėjus metiniame susirinkime dalyvauti.

Pagal Balso įstatus, Balso skyriaus valdyba renkama vieneriems metams. Tad per šį susirinkimą išsirinksime naują valdybą, revizijos komisiją, sužinosime apie skyriaus veiklą, iškelisime naujų pageidavimų, naujų idėjų Balso veiklai sustiprinti. Malonu bus nariams arčiau susipažinti ir pasidalinti mintimis lietuviškais reikalais. Tad visi Balso nariai laukiami metiname susirinkime.

A. Musteikis

NEWARK

KULTŪRINIS ŠEŠTADIENIS

Lietuvių Bendruomenės New Jersey apygardos valdyba sausio 9 Newarko lietuvių parapijos salėse suorganizavo lietuvių kultūrinį šėštadienį. Apatinėj salėj vyko dail. P. Jurkaus paveikslų

paroda. Puikus apšvietimas originaliai ir patraukliai išstatyti peizažai, natūrmortai, figūros (viso apie 40 paveikslų) traukė gausius žiūrovus. Gražų žesą padarė lietuvių senosios kartos veikėjas veteranas J. Kralikauskas, nupirkęs Jurkaus "Done-lait" Newarko lietuvių šeštadienei mokyklai. Keletą paveikslų nupirko Klimas, Šiušys, Šomkaitė... Vasario m. pasirodys dailininkas pakviestas Kerany, N.J.

Viršutinės salės balkone apšitrai buvo išsiričiavęs N.J. lietuvių dailininkų atžalynas: A. Jarmaitė ir A. Bartytė. Opačioje scenoje savo talentus rodė gausiai susirinkusiems lietuviams, daugiausia jaunimui, muzikos, dainos, dramos, literatūros prieauglio pumpurai: V. Vasiliauskaitė (dainavimas), N. Jarmas, G. Klučininkas, J. Veblaitytė (piano - visi trys J. Rajauskaitės-Šiušienės mokiniai), B. Vaitėtinaitė (drama), D. Masionytė (literatūra). Vieni jaunieji reikėsi, bet visi viltingai nutėikė. O kad tas bręstantis kultūrinis atžalynas, anot prof. Ereto, neaptų tik plytų tiekėju svetimų kultūros statybai, bet, anot vakaro programos vedėjos Veblaitienės, savo kūryba turintintų savos tautos kultūrinį lobyną, liet. bendruomenė ir mėgina jam sudaryti lietuvišką užuovėją ir ataramą. Toks šio vakaro tikslas. Nėra abejonės, kad toj atramoj svarbus vaidmuo tenka tautinių šokių ansambliui, per palyginti trumpą laiką J. Vaitėtinaitės gražiai išprusintam, programos pabaigai labai nuotaikingai pasirodžiusiam.

Neskaitant LB apygardos valdybos narių ir jų ponių rūpesčio ir tritės, programą ruošiant ir vykdančiam labai daug talkino Elizabeta Veblaičiūtė šeima. Jei kiekviena LB apylinkė turėtų bent vieną tokią šeimą, lietuviška veikla tuoj pat atkustų. D.V.

ŠACHMATAI

* N. Y. TIMES, sausio 3 d. aprašo North Central p-bes (108 dalyviai) pabrėždamas, kad Illinois čempionas P. Tautvaišas iki paskutinio rato ėjo pirmuoju. Lemiamoji partijoj su laimėtoju Radiocič, Tautvaišas praleido laimėtiną padėtį, vėliau lygiąsias. P-bes laimėjo Radiocič, Robert Byrne, Al Snadrin, Formanek po 6 taškus, seka P. Tautvaišas su 5 1/2 tš. Idėta su komentarais Radiocič - Tautvaišos partija.

* BOSTONO tarpklubinėse, So. Bostono Lietuvių pil. d-jos šachmatininkai laimėjo prieš Brandeis universitetą 3-2. Pasizymėjo Algis Makaitis, sužaidęs lygiomis su meisteriu Robin Ault, buv. JAV jaunių čempionu.

Po tašką laimėjo Kazys Merkis ir Juris Ozols, A. Leonavičius baigė lygiomis. Komandoj nežaidė Gediminas Šveikauskas, Bostono čempionas. Boylstono klubas, išk. šiol pirmavęs lygoj kartu su Lietuviais, suklupo prieš Lincoln - Sylvania. Lygos pirmūnai dabar: 1. Lietuviai 5-1 19-11, 2 v. Boylston 4-2 17-13. Su 4 taškais greta Boylstono atsistos, užbaigęs savo partijas, MIT. Sausio 15 d. MIT atvyksta i So, Bostono KPD-ją.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSA

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1965 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjęs -- neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1965 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

ČIURLIONIO ANSAMB- LIO 25 M. SUKAKTIS

Šiais metais sausio 15 d. sukanka ketvirtis šimtmečio, kai Čiurlionio Ansamblio lietuviška daina garsina Lietuvos vardą ir skleidžia Lietuvos laisvės kovos idėją svetimųjų tarpe.

Clevelando lietuvių visuomenė, džiaugdamasi Čiurlioniečių pasiaukojimu ir jų pastangomis, daro žygius, kad toji sukaktis būtų tinkamai atžymėta.

LB I-os Apylinkės pirm. F. Eidimtas sukvietė Clevelando liet. organizacijų atstovų pasitarimą. Buvo išrinktas Čiurlionio Ansamblio sukakties Komitetas. Pareigomis pasiskirstė: pirmininkas — F. Eidimtas, vicepirm. — K. S. Karpis ir J. Daugėla, sekretorius — L. Leknickas, sekret. pagalb. — A. Pautienis, išdininkas — Ed. Steponavičius, išd. pagalb. — O. Jokūbaitienė, spaudos propagandos komisijos pirm. V.

Braziulis, nariai: P. Balčiūnas, J. Stempuzis, V. Plečkaitis, V. Nagevičienė, I. Jonaitienė ir V. Raulinaitis.

Nutarta išleisti Čiurlionio Ansamblio monografiją. Sudaryta komisija, kuri rūpintis kalbamos monografijos paruošimu ir išleidimu. Komisijos pirmininkas — K. S. Karpis, vicepirm. — Ed. Karnėnas ir kasininkas — D. Dundurienė. Komisija nutarė išsiuntinėti laiškus buvusiems Čiurlioniečiams, organizacijoms ir pavieniams asmenims, prašant remti monografijos išleidimą. Dės pastangas surasti garbės rėmėjus ir mecenatus.

Čiurlionio Ansamblis, savo sidabrinės sukakties minėjimą pradeda 1965 m. sausio 15 d., 7:30 val. vak. savo namuose, 10908 Magnolia Dr., Cleveland, Ohio, akademija. Kviečiami Čiurlioniečiai, komisijų nariai ir Clevelando liet. visuomenė.

1965 m. gegužės 9 d., 3 val., Muzikos Instituto salėje įvyks koncertas. Tuoj po koncerto šv. Jurgio liet. parapijos salėje, 6527 Superior Ave., Cleveland, Ohio, Čiurlioniečių pagerbimui įvyks banketas. (Iž)

• Jonas P. Palukaitis, ilgesnį laiką buvęs Dirvos redaktorium ir Vilties spaustuvės vedėju, šiomis dienomis pasitraukė iš tų pareigų.

J. P. Palukaičio kruopštaus darbo pasekoje Vilties spaustuvėje buvo paruošta ir išleista eilė leidinių, o taip pat nemažai ir kitų organizacijų užsakytų knygų, spaustuvės darbo technika užsitarnavusių pagyrimo. Tų leidinių tarpe yra ir monumentalioji A. Smetonos monografija.

Dirvos leidėjai ir bendradarbiai J. P. Palukaičiui reiškia padėką už gražų bendradarbiavimą ir linki jam sėkmės tolimesniuose jo užsimojimuose.

• Ohio Bell b-vės prezidentas Claude M. Blair pranešė spaudos atstovams, kad 1965 m. telefonų b-vės patarnavimai Ohio valstijoje bus praplėsti 106 mil. dolerių sumos rėmuose.

Be abejoj, į tą sumą įeina ne vien augęs naujų telefonų įvedimas, bet ir esamos sistemos moderninimas, einąs kartu su laiko dvasia ir technikos pažanga.

• George Cleve, jaunas, vos 28 m. dirigentas, atvykęs į Clevelandą tobulintis prie George Szell vadovaujamo Clevelando Orkestro, diriguos sausio 21 ir 23 koncertams, kurių programoje numatyta Rossini Avertiūra iš operos "Semi-ramide". Haydn simfonija 101 "Laikrodis" ir Berliozi "Symphonie Fantastique".

Vienoje gimės, bet Amerikoje išsimokslinęs jaunas dirigentas yra padaręs nepaprastą pažangą dirigavimo mene.

Severance Hall vykstančių koncertų pradžia 8:30 val. vak.

• Po Jūsų mirties kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

• SALAMANDER batų krautuvėje (2546 Lorain — pirmame bloke nuo West Side turgaus) prasidėjo dideli clearance išpardavimai.

Keletas šimtų porų batų bus parduodama už pusę kainos. Batai moterims, vyrams ir vaikams. Gera progą nusipirkti pigia kaina batų sau ir siuntimui į Lietuvą. Prašome paskubėti, nes pirmiesiems klientams bus geresnis pasirinkimas. (Sk.)

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
Office ME 1-5997
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

ALT PAREIŠKIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando Skyrius savo 1965 m. sausio mėn. 10 d. organizacijų atstovų susirinkime pareiškė didelį susirūpinimą dėl prokomunistinių ir kitų subversyvių grupių pastangų panaikinti JAV Kongreso Priešamerikinės Veiklos Komitetą. Rūpestingai peržiūrėjęs Komiteto paskirtį bei jo atliekamus darbus ir pastebėjęs didelį kiekį žalingos propagandos prieš minėtą komitetą, susirinkimas priėjo sekančių išvadų:

1. Komitetas, betirdamas priešamerikinę veiklą ir demaskuodamas tarptautinio komunizmo siekimus sunaikinti JAV ir likusį laisvąjį pasaulį, atlieka didelį bei naudingą darbą JAV saugumo palaikyme ir tuo pačiu laiku nuima didelę našta nuo kitų valdžios įstaigų.

2. Prokomunistų ir kairiųjų liberalų kaltinimai, kad Komitetas varžo politinę laisvę, nesutampa su tikrove tame, kad jokia valstybė niekada nedavė laisvų rankų tiems, kurie yra prisiekę ją sunaikinti.

Remdamasis šiais faktais susirinkimas nutarė sekančiais:

1. ALT Clevelando Skyrius pilnai pritaria ir aktyviai prisideda prie vadinamo persekiojimo tų grupių, kurios siekia JAV valdžios nuvertimo.

2. Giliai įvertindamas Komiteto darbus ir išreiškdamas nuostabą padėką jo nariams ir rėmėjams, ALT Clevelando Skyrius ragina visus Ohio atstovus JAV Kongrese balsuoti prieš bet kokius pastebėjimus panaikinti JAV Kongreso Priešamerikinės Veiklos Komitetą arba sumažinti jo galią.

3. Pasiųsti šio nutarimo nuorašus JAV Kongreso pirmininkui, daugumos ir mažumos vadams ir visiems Ohio atstovams JAV Kongrese.

Prezidiumo pirmininko H. Idzelo patarimu, pareiškimas buvo priimtas vienbalsiai.

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando Skyriaus Valdyba, K. A. Pautienis, pirm.

IŠ ALT CLEVELANDO SKYRIAUS VEIKLOS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas įvyko š.m. sausio 10 d. 12 v. Lietuvių salėje. Susirinkimą atidarė skyriaus pirm. inž. Algis Pautienis, pasveikindamas organizacijų atstovus, atsilankiusius į pirmąjį 1965 m. ALT sk. susirinkimą.

Susirinkimui pirmininkavo H. Idzelis, sekretoriavo V. Apanius. Skyriaus pirm. A. Pautienis valdybos vardu padarė pranešimą, kuriame jis paminėjo, kad rezoliucija dėl paleidimo kom. Rusijos šnipų buvo paruošta ir išsiun-

tinėta. Buvo pagarsinta ir spaudoje, buvo pravesta viešos diskusijos dėl važinėjimo į Lietuvą. Diskusijose dalyvavusių buvo priimta rezoliucija, kuri buvo pagarsinta spaudoje.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas 1965 m. numatytas rengti vasario 14 d., sekmadienį. Pamaldos -- šv. Mišios už žuvusius už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę: 10:00 val. Naujosios parapijos bažnyčioje ir 10:30 val. šv. Jurgio bažnyčioje. Organizacijos kviečiamos bažnyčioje dalyvauti su vėliavomis.

Iškilmingas minėjimas įvyks 4 val. p.p. Naujosios parapijos salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis. Iš amerikiečių pakviesti Ohio gubernatorius, Clevelando burmistras ir senat, Lausche. Patarė žygiai, kad Ohio gubernatorius Ohio valstybėje ir Clevelando burmistras Clevelando mieste paskelbtų proklamaciją ir Lietuvos dieną šventės minėjimo progą. Bus paruoštos rezoliucijos, minėjime pagarsintos ir jas priėmus bus pasiųsta Amerikos prezidentui ir vyriausybės nariams.

Programos meninę dalį sudarys tautinių šokių grupių pasirodymai, deklamacijos ir Čiurlionio Ansamblio dainos.

Atvykstantiems į minėjimą bus duodami vokeliai aukoms. Minėjimo pertraukų metu aukotojų parvards ir aukotos sumos bus garsinamos. Surinktos aukos bus persiųstos ALT Centro Valdybai Lietuvos laisvinimo reikalams.

Nuo 1962 m. rudens ALT Clevelando sk. veda Baltijos Aidų radijo valandėlę anglų kalba, kiekvieną pirmadienį 8 v.v., kad informuoti amerikiečius apie Lietuvos bylą ir kovą dėl atgavimo jai laisvės ir nepriklausomybės. Skyrius ją ir finansuoja. Radijo valandėlės išlaikymas metams kaštuoja \$780,00.

Skyriaus valdyba laiškais kreipėsi į organizacijas bei pavienius asmenis prašydami aukų padėti išlaikdams padengti.

Programos vad. yra R. Kudukis. Atsiliepimai geri. Tačiau sk. valdybai susidaro sunkumų su išlaikymo padengimu.

Susirinkimas įpareigojo sk. valdybą tęsti kalbamą radijo programą. Organizacijų atstovai pasižadėjo paskatinti organizacijas padidinti aukų ir tuo papildyti sk. kasą.

Priimta rezoliucija dėl pastangų panaikinti priešvalstybinės veiklos komitetą.

Taip pat priimta rezoliucija dėl JAV - Sovietų Sąjungos konsularinės sutarties. Nutarta paraginti organizacijas ir pavienius as-

SPORTAS

* ŠALFASS visuotinis suvažiavimas šaukiamas vasario 6-7 d.d. Clevelande.

* KANADOS SA krepšinio pirmenybės numatoma pravesti Hamiltone.

* TORONTO VYTIS su dideliu pasisekimu surengė N. Metų su tikimą ir tuo pačiu finansiškai gerokai sustiprėjo.

* KANADOS LONDONI (sisteigė sporto klubas, šiuo metu pradėtas kultivuoti tik stalo tenisas. Didžiausią iniciatorių buvo St. Navickas ir J. Braslauskas.

RUSAI Š. AMERIKOS KONTINENTE

Rusai ledo rutulininkai buvo atvykę draugiškų rungtynių prieš JAV ir Kanados mėgėjų komandas. Savaitė aišku, kaip profesionalai (tarptautinės s-gos jie tokiems netaikomi) jie nepralaimėjo nė vienu rungtynių. Deja, yla iš maišo išlindo Toronte, kada vietos dienraščio "The Globe and Mail" korespondentas užklausė jų vadovo Kuzniecovo, ar jie tikrai yra ne profesionalai. "Niet" -- šaltai atsakė Kuzniecovas, kadangi žaidėjai yra daugumoje karininkai ir studentai. Korespondentas "nenustelėjo" ir toliau klausė, kiek jie laiko praleidžia ant ledo. Kuzniecovas atsakė, kad su pasiruošimu pirmenybių rungtynėms, apie šešis mėnesius. Tuomet kanadietis vėl paklausė: kas tą pusę metų juos išlaiko, duoda pragyvenimą šeimoms ir t.t. Rusas paaiškino, kad valstybė juos ima tą laikotarpį į globą... Tai buvo aiškus atsakymas į pirmą korespondento klausimą.

Toronte, apsisotę didžiausiam Britų B-vės viešbutyje "Royal York" jie pukiškai maitinosi, tačiau su vietiniais gyventojais nepalaikė jokių ryšių. Nepripažindami "buržuazinio" pasaulio papročio -- arbatpinių jie padavėjams nepalikdavo ant stalo, tik išeidami mandagiai nusisypsodavo, pasakydami angliškai -- ačiū labai. Tuomet Kanados rutulio s-gos pirm. liepė prieš tų pridėti dar 15%, kuriuos padengdavo s-ga. Po pirmos vakarienės, jie visi išskubėjo pamatyti Elvis Presley filmą Toronte. K. B.

menis rašyti laiškus senatoriams.

Ryšium su komunistų raginimais vykty į pavergtą Lietuvą 25 metų okupacijos sukakties proga taip pat buvo priimta rezoliucija.

L. Žvirkašnys

PAGLIO'S RESTAURANT and LOUNGE

239 Richmond Rd. at Chardon Rd.
Richmond Heights, Ohio 44132
AN 1-2040

AMERIKIETISKI IR ITALISKI VALGIAI.
Atdaras septynias dienas į savaitę.

Lietuvaitė savininkė — galite kalbėti lietuviškai.
Lietuviai mielai laukiami svečiai.

COLONIAL FLOWER SHOPPE

GĖLĖS KIEKVIENAI PROGAI

Conveniently located one block from Jakubs & Son Funeral Home.

IVanhoe 6-5055 890 East 185 St.
Cleveland, Ohio 44119

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

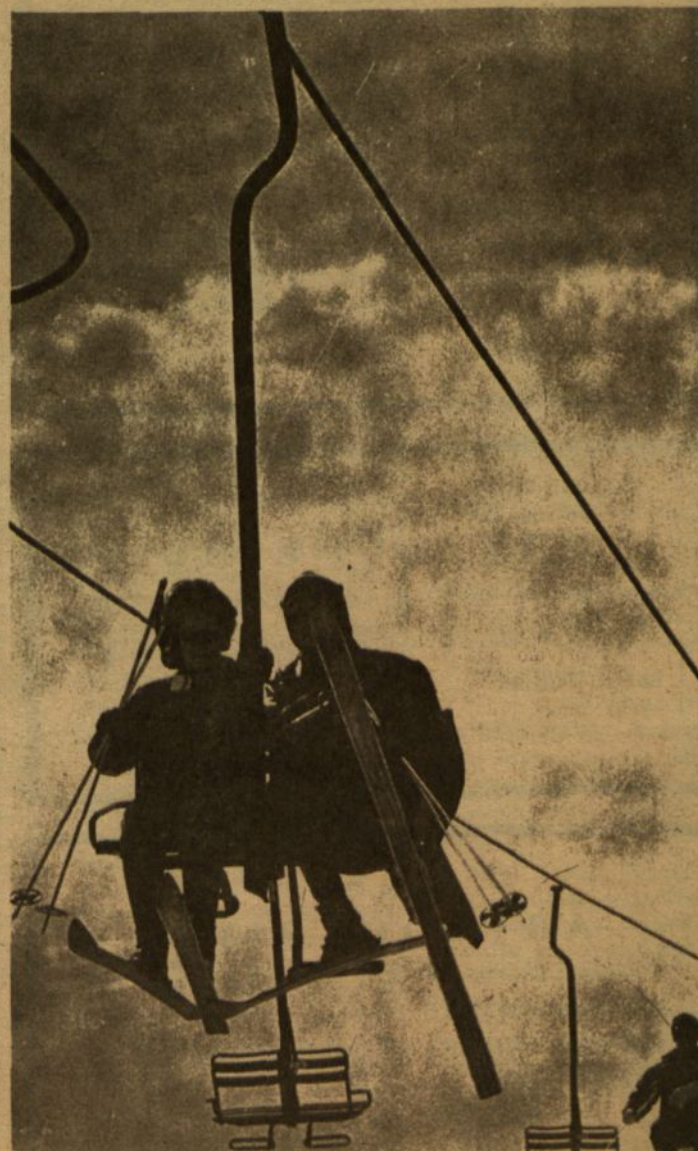
Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Keliavimas į kalną slidinėti...

Vyt. Maželio nuotrauka

UL 1-6666

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Svetimšalių registracija privalo būti atlikta sausio mėn. Visi neturį JAV pilietybės asmens privalo užpildyti atitinkamas korteles, gaunamas kiekvienoje pašto įstaigoje, jas užpildyti ir įteikti vėl pašto įstaigai. Kortelių negalima siųsti paštu.

Neužpildę iki sausio 31 d. kortelių baudžiami.

• Vytautas Abraitis, A. L. T. S-gos pirmininkas. Šiomis dienomis išsikėlė gyventi į New Jersey ir jo naujas adresas: 8 Tulip Drive, Kensington Gardens, Apt. 3 T. Fords, New Jersey.

VISUOTINIS ŠALFAS S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Visuotinis metinis šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas įvyks 1965 m. vasario 6-7 d. Clevelande, Ohio, Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia Dr.

Suvažiavimas atidaromas, šeštadienį, vasario 6 d., 10 val. ryto. Dalyvių registracija prasidės nuo 8:30 val. ryto.

Suvažiavime pilna balsavimo teise dalyvauja sporto klubų rinkti bei skirti atstovai ir ŠALFAS-gos administraciniai pareigūnai, pagal ŠALFAS-gos Statutą nustatytą tvarką.

Patariamuoju balsu suvažiavime kviečiami dalyvauti visi sporto darbuotojai, fizinio lavinimosi mokytojai, sporto veteranai ir lietuvišku sportu besidomintieji privatūs asmenys bei organizacijų atstovai.

Pavieniai asmenys bei pašalinės organizacijos, norį dalyvauti suvažiavime

patariamuoju balsu, registruojasi ir informacijas gauna betarpiškai FASK-te, šiuo adresu: Lithuanian Athletic Union, 15321 Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44110.

Ryšium su naujo FASK-to rinkimais, suvažiavimas šiais metais vykdomas vėliau negu kitais metais.

Šis suvažiavimas yra ypatingai svarbus, kadangi šalia nuolatinio ŠALFAS S-gos einamųjų reikalų, darbotvarkėje bus naujo FASK-to įvesdinimas į pareigas ir Š. Amerikos Lietuvių Krepšinio Rinktinės išvykos į Australiją apžvalga.

Suvažiavimo dienotvarkė ir kitos smulkios informacijos išsiuntinėjamos visiems ŠALFAS-gos vienetams.

• FASK-to rinkimams iki šiam laikui patiekta tik vienas nominacijos sąrašas, kuriuo rekomenduojami Toronte gyvenančių sporto veikėjų: Tėvas Paulius Baltakis, Jonas Gustainis, Vytautas Bireta, Sigitas Krašauskas ir Stasys Ginčiauskas.

Rinkimai vykdomi korespondenciniu būdu iki sausio 31 d.

NEW YORK

• Inž. Algis ir Milda Spe-rauskai 1964 m. gruodžio 7 dieną susilaukė pirmagimės dukrelės. Algis yra Korp! Neo-Lithuania pirmininkas New Yorke. Milda taip pat aktyviai reikiąsi neolithuanų veikloje.

• Architektas Vladas Švėpas, 64 m., sausio 5 d. mirė palikdamas žmoną Bronę, dukras Ramintą ir Daivą. Į laidotuves buvo atvykę

K. Donelaičio Lituanistikos Mokykla Chicagoje surengė Kalėdų eglutę su gražia programa, kurią atliko mokyklos mokiniai. Nuotraukoje scena iš B. Vindašienės vaidinimo "Kalėdų naktis". Dalyviai - aktoriai (iš kairės) Šaltis -- A. Stasiulis, Lėdas -- A. Baris, Pūga -- J. Kolytė, Šarma -- G. Vindašintė, Sargybinis -- L. Regis, Karalaitė Žiema -- A. Sabalaitė, Sargybinis -- V. Butikas, Gruodis -- R. Miečius, Šonuose -- snaigės ir žvaigždutės. Pastatymo meninis vadovas: mokyklos vedėjas Julius Širka, V. Noreikos nuotrauka

giminės ir draugai iš Chicago, Los Angeles, Philadelphia, Detroito ir k.

• Kapitonas Algis Kanauka su šeima, Aldona Kanaukaitė - Naudžiuvienė, iš Chicago, Kalėdų atostogas praleido New Yorke pas tėvus dr. V. ir O. Kanaukus. Algis tarnauja JAV armijoje.

• Jokūbas Stukas, Lietuvos Atsiminimų radijo programos vedėjas, su žmona Loreta, savo pirmąsias Kalėdų šventes praleisti buvo nuvykę į Chicago pas žmonos tėvus.

• Vytautui Abraičiui, ALT S-gos pirmininkui išsikeliančiam gyventi į New Jersey valstiją, dr. V. Paprocko iniciatyva jų namuose draugai sausio 9 d. suruošė išleistuves, kartu atšvėsdami ir vardadienį.

• Vitalis Sirusas, Jurgio ir Elenos Sirusų sūnus, dvi savaites švenčių atostogų praleido pas tėvus. Vitalis aktyvus New Yorko akademinio jaunimo veikėjas, šiuo metu atlieka JAV karinę prievolę.

CHICAGO

• Mečys Valiukėnas su šeima persikėlė gyventi į naują butą ir jo dabartinis adresas yra: 6417 So. Oakley Ave., Chicago, Illinois 60636.

• Lietuvos Vyčių choras Chicagoje vasario 27 d. B. Pakšto salėje rengia užgavėnių šokių.

• Kun. Benediktas Sugintas, lietuvių ir labdaros apaštalas, sausio 3 d. susilaukė 70 metų amžiaus. Jis neseniai grįžo iš kelionės po Europą, Palestiną, Indiją, Australiją ir N. Zelandiją.

Chicagiečiai jį žada viešai pagerbti sausio 17 d. Jaunimo Centre, surengdami vakarienę su menine programa. Tam reikalui yra sudarytas komitetas. Pagerbimo vakarienė prasideda 5 val. vakare. Meninė programos dalį pasiūždėjo išpildyti sol. Janina Šalnienė-Domeikaitė ir kiti. Lietuvių visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti. Komitetas

EAST CHICAGO

• ALT S-gos East Chicago skyriaus narių visuotinis susirinkimas įvyks sausio mėn. 23 d., 6 val. vak. Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos patalpose, 3903 Fir St. Skyriaus valdyba kviečia visus skyriaus narius ir prijauniančiuosius

viengungiui, ar jaunuoliui turi gerus gyvybės apdraudos patarimus. Pasikalbėjimas su SLA Organizatorium Jums asmeniškai bus naudingas. Kas nori arčiau pažinti SUSIVIENIJIMĄ LIETUVIŲ AMERIKOJE, teparašo: LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA, 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001.

• CLEVELANDIEČIAI gali išsigyti naujai išleistų plokštelių Dirvoje. Neseniai gauta siunta DAINAVOS ansamblio, Toronto VARPO choro bei solisto JONO VAZNELIO įdainuotu dainų ir operų arių plokštelėmis. Kaina — 5 dol. (Stereo — 6 dol.).

* 125 TUKST. JAV GYVENTOJŲ mirs nuo rūkymo, neatsižvelgiant į tai, kad rūkančiųjų skaičius žymiai sumažėjo išafiskinus, kad cigaretės turi ryšio su plaučių vėžiu.

Neatsižvelgiant į tai, cigarečių pareikalavimas yra padidėjęs.

DIDŽIULIS PASIRINKIMAS prekių ir kainų

LANGAI ir DURYS

Antrieji žieminiai langai ir durys iš STAINLESS STEEL (8 rūšių), ALUMINIJAUS, NYLONO STOGELIAI ir kiti įvairaus metalo ir stiklo gaminiai.

KOSTAS BUTKUS

Tel. LU 5-6291
Chicago

Mylimam Sūnui ir Broliai

A. A.

ARVYDUI RIMUI

tragiškai žuvus, mieliems bičiuliams AGUTEI,

KAZIUI ir broliai ŠARŪNUI gilioje liūdesio va-

landoje reiškiamame nuoširdžią užuojautą

P. G. Valūnai,
M. O. Tonkūnai,
E. St. Vaitkai

Sūnui ir broliai

ARVYDUI RIMUI

tragiškai žuvus, AGAI, KAZIMIERUI ir ŠARŪNUI RIMAMS reiškiamame giliausią užuojautą ir kartu liūdimę

Danutė ir Antanas
Senikai

A. A.

ARVYDUI RIMUI

tragiškai žuvus lėktuvo avarijoje, jo tėvams AGUTEI ir KAZIUI, broliai ŠARŪNUI ir visiems giminėms reiškiamame giliausią užuojautą ir kartu liūdimę

Antanas ir Veronika Garmai

Sausio 9 d. ALT biuro patalpose Chicagoje spaudos bendradarbiai buvo sukviešti informacijai apie veiksmų konferenciją. Nuotraukoje matyti kalbant Pranas Šulas, prieky sėdi dr. S. Biežis su poniu ir kt. V. A. Račkausko nuotrauka

Įvairių grupių atstovai nusifotografavę ALT biuro patalpose po informacijos konferencijos. Stovi iš kairės: Kazys Kleiva, dr. Steponas Biežis, Vaclovas Sidzikauskas, Leonardas Šimutis, Juozas Audėnas, dr. Pijus Grigaitis, Rapolas Skipitis ir Levass Prapuolenis, V. A. Račkausko nuotrauka